

تخصیص فضاهای هتل

HOTEL SPACE ALLOTMENTS

Translated by Schaila Beski

ترجمه سهیلا بسکی

برگرفته از:
Time-saver Standards for Building Types
نوشته جورج جیار و مایکل کروسبی، چاپ چهارم،
انتشارات مک گرو هیل
Time-Saver standards for building types,
Joseph De Chiara, Michael J. Crosbie,
fourth Edition, McGraw-Hill

تا ۵۷۵ فوت مربع متغیر باشد
مضامین همچنین نشان می‌دهد که تصمیمات
کوچک بعدی هم بر کارایی گروه‌بندی نقشه‌های
استاندارد اتاقهای مهمان، سیرکولاسیون یک یا دو
ردیفه، دسته‌بندی آسانسورهای عمومی و خدماتی و
دسترسیهای مناسب به اتاقهای انتهایی یا در گوشه
(که مشکل‌ترین مسئله طراحی است) تأثیر
می‌گذارد. از آنجا که اتاقهای مهمان بخش عمده
هتل را تشکیل می‌دهند، طراح باید معیارهای کمی
را برای طراحی کارآمد آنها در نظر بگیرد.
کارایی نسبی طبقات مهمان را می‌توان
مستقیماً با محاسبه درصد کل زیربنای تخصیص
یافته به اتاقهای مهمان سنجید که از کمتر از ۶۰
درصد در نقشه غیر کارایی آتریوم تا بیش از ۷۵
درصد در نقشه‌هایی با دو ردیف اتاق بسیار فشرده
در هر طبقه متغیر است. بی‌تردید، هرچه این درصد
بیشتر باشد انتخابهای بیشتری برای سازنده و معمار
فراهم می‌شود. مثلاً اتاقهای مهمان اضافی و اتاقهای
بزرگ‌تر با سرمایه یکسان می‌تواند ساخته شود؛ یا

هم معمولاً ۵۰۰ فوت است و در نتیجه، مساحت هر
طبقه ۶ هزار فوت مربع می‌شود که برآورد قبلی با
عنوان «اطلاعات کلی» آن را تأیید می‌کند. تقسیم
فضاها به اختصار به ترتیب جدول زیر است:

طبقات مهمان

هدف طراحی کارآمد: حداکثر فضا برای

اتاقهای مهمان

برای حداکثر سوددهی، تیم طراحی باید درصد
سطوح زیربنای طبقات مهمان را به حداکثر و
فضاهای سیرکولاسیون و خدماتی (محوطه
آسانسور، انبار ملاقاته‌ها، شوت‌های زیاده و قسمت
دستگاه‌های فروش ماشین‌نوشیدنی و تنقلات) را
به حداقل برساند. مسائل زیبایی‌شناختی را
نمی‌توان نادیده گرفت، اما مقایسه ساده‌ای میان
الترناتیوهای مختلف با درصد فضاهای اختصاصی
یافته به اتاقهای درآمدزای مهمان، اغلب می‌تواند به
انتخاب راه‌حلهای پردرآمدتر بینجامد (جدول ۲).
تحلیل موارد مختلف هتلهای بلندمرتبه نشان
می‌دهد که شکل ظاهری بعضی از آنها کاراتر است.
انتخاب یک شکل در مقایسه با شکل دیگر می‌تواند
به معنای ۲۰ درصد صرفه‌جویی در فضای کلی
اتاقهای مهمان و حدود ۱۵ درصد در کل ساختمان
باشد. به عنوان مثال، در سه نوع نقشه هتل - یا دو
ردیف اتاق در هر طبقه، برج چهارگوش و اتریوم - با
اتاقهای یک اندازه، مساحت هر اتاق می‌تواند از ۳۶۰

برنامه توزیع فضا

در صفحه ۱۴ نمونه کاربرد آمار در یک هتل تیبیکال
تجاری با ۱۰۰ اتاق، به عنوان راهنما ارائه شده است
(جدول ۱). اطلاعات کلی مشخصات کلی هتل را
نشان می‌دهد. در پی آن، اطلاعات مشخص‌تر مربوط
به تخصیص فضاها آمده است. برآورد اولیه ۵۹
درصد فضای مفید و ۴۱ درصد فضای غیرمفید را
نشان می‌دهد که نسبت به آنچه عملاً وجود دارد
مناسب‌تر است.

در مرحله اولیه طراحی، ممکن است تصمیم بر
این باشد که ۱۵۰۰ فوت مربع به کافی‌شاپ اختصاص
یابد که باعث حذف اتاق غذاخوری اصلی و کاهش
مترای آشپزخانه اصلی به حدود ۲۵۰ فوت مربع
می‌شود. تالار ضیافت با سه اتاق جانبی آن ممکن
است حذف شود یا در صورت تضمین از وجود
تفاضل در زیرزمین قرار گیرد. رختشویخانه احتمالاً
حذف می‌شود. گرچه در برنامه پیش‌بینی شده
است.

از نظر کارایی، بهتر است تقریباً همه بخشها در
طبقه همکف باشند. گرچه برای برابر شدن تقریبی
همکف و زیرزمین، بخشهای B برای زیرزمین در
نظر گرفته شده‌اند.

بنابراین، همکف با احتساب ۵۰۰ فوت مربع
برای پلکان و آسانسورها و با حذف کافی‌شاپ ۸۰۰
فوت مربعی و کاهش ۲۵۰ فوت مربع از آشپزخانه
اصلی، به ۱۰۵۹۰ فوت مربع بالغ می‌شود. این رقم در
مقایسه با تخمین اولیه ۱۰ هزار فوت مربع برای همکف
رضایت‌بخش است.

زیرزمین شامل تالار ضیافت، با حذف
رختشویخانه و اختصاص ۲۵۰۰ فوت مربع به راهروها،
جمعاً به ۱۰۲۴۰ فوت مربع مساحت می‌رسد که
تقریباً با همکف برابر است.
هر طبقه ۱۷ اتاق مهمان دارد و به اضافه ۲
پلکان، شفت آسانسور و رختکن خدمتکارها که
معادل ۳ اتاق است، در مجموع فضایی به اندازه ۲۰
اتاق می‌خواهد. با در نظر گرفتن ۱۰ اتاق در هر طرف
راهرو یا عرض فرضی تقریباً ۱۲ فوت، طول هر طبقه
در مجموع حدود ۱۲۰ فوت می‌شود. عرض هر طبقه

تقسیم فضاها

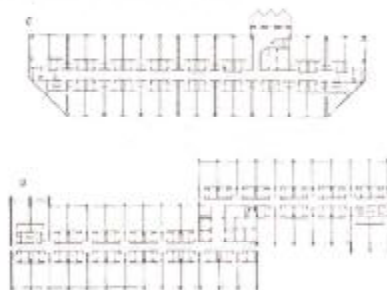
۶ طبقه تیبیکال مهمان، هر کدام ۶ هزار فوت مربع	۳۶ هزار فوت مربع
طبقه همکف، ۱۰۵۹۰ فوت مربع	۱۰۵۰۰ فوت مربع
زیرزمین، ۱۰۴۴۰ فوت مربع	۱۰۵۰۰ فوت مربع
جمع کل تقریبی زیربنا	۵۷ هزار فوت مربع

• فضاهای اتاقها

• فضاهای عمومی شامل: سرسرا، فضاهای سرو غذا و نوشیدنی، فضای ملاقات

• فضای پشتی شامل: آشپزخانه، رختشویخانه و فضاهای سرویس

سطوح زیربنا در سه بخش مشخص شده‌اند: زیرزمین (B)، همکف (G) و طبقات اتاقهای مهمان (T)

نشان می‌دهد.
D نقشه کف روی هم لغزیده (Offset Slab) با دو ردیف اتاق که هسته معادل سه اتاق مهمان در مرکز تلاقی قرار دارد و پلکانها در این قسمت جای گرفته‌اند.
E نقشه راهرو را دو ردیف اتاق که چنانچه شامل آسانسورهای در انتهای شکل A، بیرونی و بیرونی معادل شکل روی هم لغزیده را بوجود می‌آورد.

نمودار ۱- شکل کف
A نقشه راهروهایی با یک ردیف اتاق که طرح تپه‌ای یک ردیف اتاق را با آسانسورها و پلکان نسبت به اتاقهای مهمان و سازه نشان می‌دهد.
B نقشه راهروهایی با دو ردیف اتاق که مجموعه آسانسورهای بهینه شده به لحاظ اقتصادی با فضای خدماتی بسته آسانسورهای عمومی را نشان می‌دهد.
C نقشه راهروهایی با دو ردیف اتاق که آسانسورها را بیرون آمده از برج و پلکانها را در زون (Zone) حمام سبیل

و محل استقرار دستگاههای فروش ماشینی چیست؟
● محل قرار گیری پلکان: پلکانهای قرار کجا باید قرار گیرند؟

بالاترین میزان کارایی نقشه کف در اساس منوط به دو ردیفه بودن اتاقها در راهروهاست. طرحهایی با یک ردیف اتاق برای تعداد اتاق یکسان، ۴ تا ۶ درصد بیشتر زیر بنا نیاز دارند. مثلاً فقط وقتی عوامل خارجی، مثل سائیتی یا ابعاد باریک یا یک منظره فوق العاده ایجاب می‌کنند، راهروهایی با یک ردیف اتاق باید مدنظر قرار گیرند.

اگرچه در طراحی کف، نقشههایی با دو ردیف اتاق در هر طبقه کارآمدترین اند، معماران باتجربه در هتل سازی و کارکنان شرکتهای مدیریتی هتل شیوههایی برای تراکم بیشتر نقشهها پیدا کرده‌اند. شکلهایی که حفرههای آسانسور و خدمات را در گوشه‌های داخلی قرار می‌دهند استیلازاتی چند دارند. آنها تا حد کمی از زیربنای سطوح، غیر از اتاقهای مهمان، و تا حد زیادی از حجم هندسی ساختمان می‌کاهند و امکانات معماری جالب‌تری را فراهم می‌کنند. به عنوان مثال طرحهایی با «کف روی هم لغزیده»^۱ باصرفه‌تر است، زیرا در آنها هسته‌های عمومی و خدماتی یکی می‌شوند و در ضمن، هیچ کدام از اتاقهای مهمان از محیط هندسی ساختمان بیرون نمی‌مانند. شکل «خم‌دار» که در زاویه‌ها الحنا می‌یابد، سراسرهای آسانسور جذاب و زیربنای خدماتی تراکم را بوجود می‌آورد و راهروهای بلند را خرد می‌کند.

طراحی هسته پدیدل نیاز به اتصال آسانسورهای عمومی به سراسر و آسانسورهای خدماتی به بخش خانه‌داری و دیگر فضاهای پستی مشکل است و اغلب وجود دو فضای پشتیبانی جدا با فاصله از هم را ضروری می‌کند. با این حال در بسیاری از هتلها آنها در یک مکان قرار می‌گیرند. یک هدف مشترک عبارت است از استقرار آسانسور در بخش میانی کف تا از فاصله راه رفتن بکاهد. به جای ادغام سیرکولاسیون عمودی در بدنه برج، طراح ممکن است هسته را به انتهای ردیف اتاقها اضافه یا از نمای اصلی دور کند.

آسانسورهای عمومی قرار گیرند.

● آسانسور خدماتی: ابعاد ملافه‌ها و شونهای زیاده در قسمت مرکزی قرار گیرند.

● پهنای راهرو حداقل ۵ فوت باشد، ۵ فوت و ۶ اینچ مناسب‌تر است.

● فاصله اتاق مهمان تا پله‌های قرار حداکثر ۱۵۰ فوت (اگر به‌طور کامل از سیستم آب پاش استفاده می‌شود) یا براساس مقررات محلی باشد.

● اتاقهای مهمان برای صرفه‌جویی در لوله‌کشی به صورت پشت در پشت باشد.

● اتاقهای مهمانان معلول در طبقات پایینی و نزدیک آسانسورها قرار گیرند.

طراحی طبقات مهمان که اغلب سه چهارم از کل هتل یا بیشتر است، عامل مهمی در کارایی همه پروژه‌ها است.

اهداف طراحی که به معمار کمک می‌کند موفقیت نسبی هر ایده طراحی معین را ارزیابی کند، شامل مفاد فهرستهای کنترل هم می‌شود.

کف (دال، Slab)

شکل مربوط به کف (تصویر ۱) شامل طرحهایی است که عمدتاً افقی اند و راهروهایی با یک یا دو ردیف اتاق در هر طبقه دارند (نقشه‌های مربوط را نگاه کنید). متغیرهای طراحی کم‌اند و عمدتاً مربوط به شکل (مستقیم یا با شکل)، طراحی هسته و محل قرارگیری پلکانهای قرار هستند. معمار باید به موارد زیر توجه کند:

● بارگذاری در راهرو: با توجه به شرایط سایت، آیا اتاقها در راهروهایی با یک ردیف اتاق در یک طرف، حداکثر دید را دارند یا وضعیتهای دیگر؟

● شکل: کدام شکل به خصوص (مستقیم، کج، L، پیچ و خم دار، حیاط یا اشکال دیگر) بهترین دید را دارد؟

● محل قرارگیری هسته: آیا هسته‌های عمومی و خدماتی باید یکی باشند یا جدا، و در کجای برج قرار گیرند؟

● طراحی هسته: بهترین راه سازماندهی آسانسورهای عمومی و خدماتی، ابعاد ملافه‌ها، شونها

کنیت میلمان و سیستمهای خاص ساختمانی بهتر شود؛ یا سایر فضاهای عملکردی هتل بزرگ‌تر شود؛ یا کل هزینه پروژه و ساخت به‌طور قابل ملاحظه‌ای کاهش یابد.

بخشهای بعدی شامل توضیحاتی در مورد اشکال اصلی اتاقهای مهمان و تصمیماتی است که بیشترین تأثیر را در طراحی نقشه‌های مقرون به صرفه برای اتاقهای مهمان دارند. این تصمیمات در بعضی نقشه‌ها شامل تعداد اتاقها در هر طبقه و در بعضی دیگر مثلاً محل قرارگیری حفره آسانسور است. در حالی که در برخی موارد، شکل ساختمان مهم‌ترین موضوع است و در مجموع، کارآمدترین اشکال آنهایی اند که حداقل فضای سیرکولاسیون را دارند، یعنی سازه‌هایی با دو ردیف اتاق در راهروی هر طبقه یا برجهایی با هسته مرکزی فشرده.

اهداف اصلی در طراحی طبقات مهمان

جهت / محل استقرار

- نورگیری
- جهت باد
- دیدهای احتمالی اتاقهای مهمان
- محل استقرار ساختمان، به‌نحوی که از خیابان دیده شود.
- ارزیابی تأثیرات بصری و هزینه‌ای الترناتیوهای شکلی مختلف

طراحی طبقات

- طرح به گونه‌ای سازماندهی شود که اتاقهای مهمان حداقل ۷۰ درصد از زیربنای ناخالصی طبقات را به خود اختصاص دهد.
- آسانسورها و پلکانها به جای دیوار خارجی در فضای داخلی قرار گیرند.
- نقشه راهرو با هدف تسهیل حرکت مهمانان تهیه شود.
- سراسرهای آسانسور در بخش میانی سازه قرار گیرد.
- ماشینهای عرضه یخ و نوشیدنیهای خنک نزدیک

جدول ۱- تخصیص فضا و مساحت در طبقات، برای هتلی با ۱۰۰ اتاق

جانمایی عملی هسته عامل تعیین کننده دیگری در کارایی طرحهای تیپیکال (نمونه وار) است. در اغلب نقشه های کف، هسته های عمودی به فضایی معادل ۳ تا ۴ دهانه سازه ای نیاز دارند. معمولاً مساحت می تواند به حداقل برسد. اگر بخش های خدماتی به جای آنکه کنار آسانسورهای عمومی قرار گیرند پشت آنها قرار گیرند، قطعاً تعداد کمتری از دهانه های مربوط به اتاقهای مهمان جابه جا می شود. بی تردید وقتی هسته کمترین تعداد اتاق مهمان را جابه جا کند، کارایی طرح بیشتر می شود.

اما جای تعجب دارد که اغلب در جانماییهای کارآمدتر، یک سرسرای آسانسور مجزا هم دیده می شود که ضمن ایجاد یک فضای ورودی جذاب و کم کردن سروصدا و ازدحام منتظران آسانسور که از اتاقهای مهمان بیرون می آیند، اغلب اتاقهای کوچک و کوله کمتری دارند و در خیلی از مقررات ساختمانی الزامی اند. بنابراین، کارایی در جانمایی به اندازه موفقیت آمیز آسانسورهای عمومی، آسانسورهای خدماتی، اتبار سلاخه ها، شونهای زباله، و محل استقرار ماشینهای فروش نوشیدنی و نقلات در یک هسته عمودی مترکمی می انجامد. معمول ترین محل استقرار پلکانهای قرار دو انتهای راهرو، به مثابه بخشی از هسته های آسانسور یا در محدوده حمام بعضی اتاقها است، که متوازی این اتاقها را کاهش می دهد. در نتیجه این اتاقها به طراحی دقیق نیاز دارند یا با اتاقهای دیگر ترکیب می شوند تا به شکل یک سوئیت در آیند. ترکیب پلکانها با یک یا دو حفره آسانسور نسبت به زمانی که آنها در انتهای ساختمان باشند، به طرح کلی کارآمدتری می انجامد.

یکی از عوامل محدود کننده تعداد اتاقها در طبقات مهمان، مفاد مقررات معمول ساختمانی است. مثلاً اینکه فاصله بین خروجی پلکانها نباید بیشتر از ۱۵۰ فوت باشد. بنابراین، هدف از تکرار طبقات اتاقهای مهمان این است که به پلکان قرار سوم نیز نیاتند. معماران با تجربه هتلها برای افزایش مساحت کف، اضافه کردن اتاقها، و بازی با پلکانها و راهروها برای افزایش کارایی کلی ساختمان تکنیکهایی را یافته و تکمیل کرده اند.

نقشه های ساختمانی بلند مرتبه
دومین گروه اصلی نقشه های طبقات اتاقهای مهمان بر جهای عمودی است (تصویر ۲)، که معمولاً با یک هسته مرکزی محصور در میان راهروها و اتاقهای مهمان سازماندهی می شوند (به نقشه های همراه توجه کنید). معماری نمای خارجی برج هم بسته به شکلهای هندسی نقشه ها، مربع، ضریبی، دایره ای یا مثلث بسیار متفاوت می شوند. ملاحظات طراحی بر جها حاوی مسائل مشابهی برای طراح هستند.

• تعداد اتاقها: چند اتاق مهمان در یک جانمایی

اطلاعات کلی و تقریبی	
ارتفاع ساختمان از زمین (همکف به اضافه عطفه تیپیکال (نمونه وار) اتاقهای مهمان)	۷ طبقه
مساحت طبقه همکف	۱۰,۰۰۰ فوت مربع
مساحت اتاقهای نمونه وار مهمان	۶,۰۰۰ فوت مربع
تعداد اتاقهای مهمان به ازای هر طبقه	۱۷ اتاق
تعداد پلکان در هر طبقه	۲ پلکان
آسانسور (یکی برای مهمان و یکی برای خدمات)	۲ آسانسور
* البته چهار عامل اول به هم مرتبطند و باید به عنوان یک گروه سازماندهی شوند.	
فضای غیر مفید	فضای مفید (فوت مربع)
فضاهای عمومی	
سرسرا و پذیرش	۱,۱۰۰ (G)
سالنهای	۶۰۰ (G)
راهروهای همجوار (در جمع بالاتر از ۱۹۰۰ فوت مربع)	۲۰۰ (G)
تولت مردانه برای مهمان	۱۵۰ (G)
تولت زنانه برای مهمان	۱۰۰ (G)
دستشوییهای بانوان	۱۰۰ (G)
جایه داری	۱۲۰ (G)
اتاق یادو	۴۰ (G)
فضاهای قابل واگذاری	
آرایشگاه	۱۸۰ (B)
دوش و دوز	۱۰۰ (B)
فضاهای قابل اجاره	
۳ مغازه اجاره ای (هر کدام ۸۰۰ فوت مربع)	۲,۴۰۰ (G)
۳ اتبار (هر کدام ۲۰۰ فوت مربع)	۶۰۰ (B)
فضاهای سرو غذا و نوشیدنی	
غذاخوری اصلی یا ۹۰ جی نشستن	۱,۵۰۰ (G)
آشپزخانه اصلی	۱,۱۰۰ (G)
نانوایی	۲۰۰ (G)
کافی شاپ یا ۵۰ جی نشستن	۸۰۰ (G)
بار و سالن نوشیدنیها	۷۵۰ (G)
غذاخوریهای خصوصی (۵۰ + ۵۰۰ فوت مربع)	۷۵۰ (G)
تالار نیلوت و رقص	۱,۴۰۰ (B)
ورودی تالار شاد و رقص	۴۵۰ (B)
اتبار تالار صرافت و رقص	۱۴۰ (B)
اتبار خانه تالار نیلوت و رقص	۴۵۰ (B)
خدمه اتاق غذاخوری	۲۲۰ (B)
اتبار غذا	۴۰۰ (G)
اتبار نوشیدنی	۱۸۰ (B)
اتبار ظروف چینی، شیشه ای و نظایر	۳۰۰ (B)
اتاق پذیرایی	۱۸۰ (G)
بخش زباله	۸۰ (G)
فضای اتاقهای مهمان	
۱۰۲ اتاق (هر کدام ۲۵۰ فوت مربع شامل: رختکن، کمدیواری و حمام)	۲۵,۵۰۰ (T)
فضاهای اجاره ای ۴۰۰ مرصع به فضاهای بالا اضافه شود برای راهرو پلکان، آسانسور، کمد خدمات، میور و جداکننده ها	۱۰,۲۰۰ (T)
فضای خدمات عمومی	
دفتر مدیر	۱۴۰ (G)
دفتر منشی	۱۰۰ (G)
دفتر حسابداری	۱۵۰ (G)
دفتر رزرو و فروش	
اتاق کپی	۱۴۰ (G)
اتاق ملائعه	۴۰ (G)
رختشویخانه (۷۰۰ فوت مربع، حذف شده)	۳۵۰ (B)
تولت و کمد های آقایان	۲۶۰ (B)
تولت و کمد های خانمها	۲۶۰ (B)
بخش نگهداری	۴۰۰ (B)
اتبار میزبان	۲۵۰ (B)
بایگانی	۲۵۰ (B)
اتبار عمومی	۲۰۰ (B)
مونوپرخانه	۶۰۰ (B)
فضای مخصوص موتورهای تأسیسات	۱۵۰ (B)
اتبار سرویس	۲۰۰ (B)
بخش ترانسفورماتور	۱۰۰ (B)
اتاق کمپرسور یخچال	۴۰۰ (B)
اتاق هواکش، تجهیزات تهویه	۴۰۰ (B)
جمع فضای مفید	۳۳,۹۸۰ فوت مربع
فضای غیر مفید فهرست شده	
برای زیرزمین یا اضافه کردن راهروها، دیوارها، پلکانها و آسانسورها	۲۰,۸۰۰ فوت مربع
برای همکف یا اضافه کردن پلکانها و آسانسورها	۲,۵۰۰ فوت مربع
جمع فضای غیر مفید	۲۳,۳۰۰ فوت مربع
جمع کل مساحتها	۵۷,۲۸۰ فوت مربع

جدول ۲- طبقات اتاق مهمان

شکل برج	طبقه اتاقها	ابعاد قوت (متر)	اتاق مهمان (%) راهرو، قوت، مربع (متر مربع)	عرض اتاق X محیط	پیشنهادهای
با یک ردیف اتاق	متغیر از ۱۲ تا ۳+۳	۳۳ متر طول (۱۰)	۶۵ (۷/۵)۸۰	۲/۴-۲/۲	از آنجا که این واحدهای ارتباط عمودی طبقات مستقل از چیدمان اتاقها هستند، دستیابی به ابعاد حداقل به لحاظ اقتصادی به طور مطلق و بدون محدودیت صورت می گیرد.
با دو ردیف اتاق	متغیر از ۱۶ تا ۴+۴	۴۰ متر طول (۱۸)	۶۰ (۴/۲)۴۵	۱/۸-۱/۶	طول این نمونه ۶۱ متر است که به آن باید طول راهروهای بین است پلان را در الگوی دو پله انتهایی اضافه شود. این الگو به الگوی T با A شکل قابل تبدیل است.
کف لغزیده	متغیر از ۲۲ تا ۴+۴	۸۰ متر طول (۲۴)	۷۲ (۴/۶)۵۰	۱/۶-۱/۴	هسته مرکزی پنهان و موجب کاهش پیرامون بنا شده است، راهروهای مرتفع تر به دلیل وجود سرویسهای اساسی، همچنین اشکال دیگر.
برج با پلان چهار گوش	۲۲-۱۶	۱۱۰-۱۱۰ (۲۴x ۲۴)	۶۵ (۵/۶)۶۰	۱/۷-۱/۵	طراحی دسترسی به اتاقهای قرار گرفته در گوشهها دشوار است. در صورت وجود اتاقهای کمتر به دشواری فضای کافی برای ایجاد هسته مرکزی تأمین خواهد شد.
برج دایره ای	۲۲-۱۶	۲۰-۲۷ (۲۰-۲۷)	۶۷ (۶-۴/۲)۴۵-۴۵	۱/۰-۵	در این نمونه با قطر حداقل پلان دایره شکل ۱۶ اتاق در طرفه و یا قطر بیشتر (بصورت دایره) ۲۴ اتاق تأمین خواهد شد. در این راجل تغییر قطر تأثیر بسیار زیادی بر سطح اشغال شده توسط راهرو خواهد گذاشت.
برج سه گوش	۳-۲۴	متغیر	۶۴ ۸۵-۶۵	۱/۸-۱/۴	در این الگو هسته مرکزی به دلیل شکل مثلثی عملکرد چندان ندارد. اگرچه اتاقهای واقع شده در گوشه دسترسی مناسب تری از الگوی چهار گوش دارند.
ایریم	۲۴+	۹۰ (۳۷)	۶۲ (۸/۸)۹۵	۱/۸-۱/۶	حجم بار فضای درونی نمایشی، راهرو باز، بالکن، امکان ایجاد آسانسور یا جداره شیشه ای را به وجود می آورد، ولی مسئله تهویه مطبوع و تخلیه دود حساس و دشوار است.

محیط هندسی اتاقهای سه گوش مهمان حدود ۱۶ فوت است. در صورتی که ابعاد راهرو ممکن است کمتر از ۸ فوت باشد. بنابراین، مهارت طراح را برای طراحی حمام، رختکن ورودی و کمد دیواری به چالش می کشد.

اگرچه طراحی هسته در برجهای مستطیل شکل و همچنین در برجهای دایره ای نسبت به تنظیم اتاقهای مهمان اهمیت کمتری دارد، ولی مسائل مشخصی باید حل شوند. معمولاً هسته در مرکز قرار می گیرد و عناصر عمودی، به شکل مترادفی گروهبندی می شوند. در هتلهای کوچکی که هر طبقه فقط ۱۶ اتاق دارد، معمولاً سرسرای جداگانه آسانسور در نظر گرفته نمی شود (اگرچه در اغلب مقررات ساختمانی الزامی است) و مهمانهای اتاقهای روبه روی آسانسورها باید سرویسهای افراد مستخر آسانسور را تحمل کنند.

در هتلهای بزرگتر که هر طبقه ۲۴ اتاق دارد، ترکیب قرارگیری نادرست اتاقهای مهمان اغلب هسته های مرکزی بیش از حد بزرگی به وجود

عکس این مورد صحیح است. بررسی تعداد زیادی از نمونه های موجود نشان می دهد که هرچه تعداد اتاقهای هر طبقه کمتر باشد، چابکایی کارآمدتر است. زیرا هسته الزاماً خیلی فشرده می شود و در نتیجه مساحت راهروها به حداقل کاهش می یابد. طرحهای ناکارآمد اغلب در نتیجه افزودن تعداد اتاق و امتداد راهروهای یک طرفه به همه گوشه های ساختمان به وجود می آید.

شکل برج تأثیر مستقیمی بر ظاهر سازه و مقیاس پذیرفته شده آن دارد. همچنین کارایی طرح به دلیل ویژگی مهم دسترسی راهروها به اتاقهای گوشه در برجهای مستطیل شکل و به دلیل اتاقهای سه گوش و حمامهای مهمان در برجهای دایره ای ارتباط مستقیمی با شکل دارد. این نقشه ها که سیرکولاسیون را به حداقل می رسانند و در ضمن اتاقهای گوشه غیرمستطیلی به وجود می آورند، بهترین طرح معماری و طراحی داخلی را دارند.

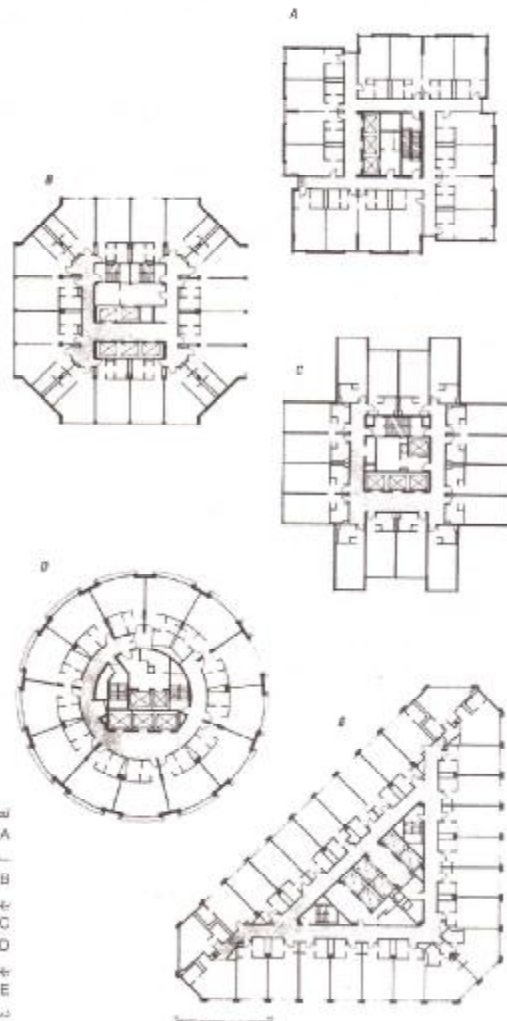
در برجهای استوانه ای، میزان کارایی به چابکایی اتاقها و طراحی هسته بستگی دارد. معمولاً

خاص، از نظر اقتصادی به صرفه است؟

- شکل، کدام شکل کارآمدتر است و اجازه می دهد ترکیبی متنوع از اتاقها داشته باشیم؟
- راهرو، دسترسی راهرو به اتاقهای گوشه ای چگونه سیر می شود؟
- چابکایی هسته، آسانسورها، اثبارها و پلکانها چگونه سازمان یافته اند، با حداقل فاصله میان پلکانها؟
- برخلاف دیگر اشکال، انتخاب برج محدودیتهای خاصی در تعداد اتاقهای هر طبقه به وجود می آورد. در اغلب موارد، برجها بر حسب ابعاد اتاق مهمان، تعداد طبقات و اندازه هسته بین ۱۶ تا ۲۴ اتاق دارند. ۱۶ اتاق، هسته فقط برای ۲ تا ۳ آسانسور، پلکانهای فرار و حداقل فضای انباری جا دارد. از طرف دیگر، با بیش از ۲۴ اتاق، محیط هندسی جاداری پدید می آید و فضای زیاد هسته مرکزی از میزان کارایی می کاهد.
- در اغلب اشکال ساختمانی، کارایی با افزودن اتاق در هر طبقه، از طریق کمی بزرگتر کردن هسته و سرویسها افزایش می یابد. در مورد برجها

جدول ۳- ترکیب اتاقهای مهمان در انواع هتلها

درصد کل اتاقهای مهمان				نوع هتل
سالن	دو تفره ^۱ بزرگ	استودیو بزرگ	سالم	
۰	۰	۰	۱۰۰	مهمانخانه ارزان
۲	۱۰	۳۸	۶۰	مهمانخانه
۵	۱۵	۴۰	۴۰	مرکز کنفرانس
۱۰۰	۰	۹۰	۱۰	همه سئوینها
۱۰	۰	۷۰	۲۰	خیلی لوکس
۱۰	۱۰	۶۰	۲۰	تجاری
۲	۱۰	۸۰	۱۰	هتل تفریحی/اجتماعی
۵	۵	۷۰	۲۰	هتل تفریحی/زوجها
۵	۵	۳۵	۵۵	فرار دای
۵	۵	۳۵	۵۵	هتلهای خیلی بزرگ
۱۰	۰	۵۰	۴۰	هتل تازینو

نویس: ۲. الگوی هتلها برح شکل

A. الگوی گردیده خورشید، چیدمان ساده ۱۶ اتاق را بر ۲ لوب مستطیل نشان می‌دهد. پلان کارایی بسیار خوبی دارد. ولی سداخ اشغال شده توسط راهرو اعراض می‌آورد.
B. پلان مربع با راهرو به شکل ۲۱ به لحاظ اقتصادی و بهره‌برداری از فضای تردد و هسته مرکزی مناسب است. سرویسهای بهداشتی پشت به پشت هم قرار گرفته و اقتصادی تر هستند. اتاقهای واقع شده در زوایا نیز به آسانی مرادمان می‌شوند.
C. پلان صلیبی اگرچه به لحاظ چیدمان اتاقها و راهرو بسیار اقتصادی است، طول پیرامون بنا را افزایش می‌دهد.
D. برج با پلان دایره با هسته مرکزی غشوده گویی با کارایی بالا است. در این نمونه طراحی دقیق و خوش نقشه سرویسهای بهداشتی اهمیت زیادی دارد.
E. برج با پلان مثلثی شکل در این نمونه بسیار خوب سازماندهی شده و هسته مرکزی خوش نقشه‌ای دارد و راهروها نیز دسترسی مناسبی را به زیربای ساختمان فراهم کرده‌اند.

پل یا سکوی الحاقی قرار می‌گیرند و بدین ترتیب حجم سیرکولاسیون در هر طبقه را افزایش می‌دهند. در بعضی موارد، آسانسورهای شیشه‌ای مقابل آسانسورهای معمولی قرار می‌گیرند که دو تجربه کاملاً متفاوت‌اند.
آسانسورهای خدماتی و فضاهای پشتیبانی خانه‌داری و پله‌های خروج معمولاً در دو انتهای جناحها قرار می‌گیرند و تأثیر زیادی روی کارایی نقشه‌های هتل ندارند. با توجه به امکان پذیر نبودن تحقق ۶۰ درصد فضای مفید اتاقهای مهمان، معماران همواره در پی به‌دست آوردن اعتبار برای خود از طریق استفاده از آتریوم و در عین حال افزایش کارایی بوده‌اند. تکنیکی که در چند مورد موفق بوده، ترکیب فضای آتریوم با جناحهایی با دو ردیف اتاق بوده است. این تکنیک به طرز مؤثر همچنان معماران را برای طراحی ساختمانهای با آتریوم، در مقیاس کوچک‌تر و شخصی‌تر برای معمار، با امتیازات کارایی نقشه‌هایی با دو ردیف ترکیب می‌کند.

• چه شکلی باید برای اتاقهای مهمان استفاده شود؟
• ترتیب قرارگیری آسانسورهای مهمان استاندارد چگونه باید باشد؟
• هسته خدمات و پلکانها کجا باید قرار گیرند؟
علاوه بر سراسرای باز، مشخصه دیگر ساختمانهای آتریوم‌دار نقشه طبقات اتاقهای مهمان است. در حالی که در نمونه اصلی یک نقشه مربعی با آسانسورهای شیشه‌ای است که مسافران در حین حرکت آسانسور، منظره فعالیت‌های سراسرا را که مرتباً تغییر می‌کند، می‌بینند، ولی آتریومهای جدید به دلیل محدودیتهای سایت، اشکال نامنظمی پیدا می‌کنند. شکل و شمایل خاص دادن به ساختمان، تصویری یگانه از هتل می‌سازد که هدف اولیه اغلب سازندگان و معمارانی است که شکل آتریوم را انتخاب می‌کنند. در عین حال که می‌دانند این نوع نقشه و قرار گرفتن اتاقها در یک طرف از راهروها حداقل کارایی را دارند. در واقع، همه هتلهای آتریوم‌دار آسانسورهای شیشه‌ای دارند که هم سراسرا را می‌توان دید و هم تحرکی در فضا پدید می‌آورد. اغلب اینها روی یک

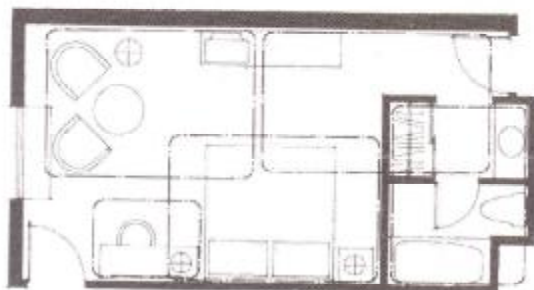
می‌آورد و فضای راهرو ممکن است بزرگ‌تر از حد مورد نیاز آسانسورها، پلکانها و فضاهای خدمات شود. بعضی هتلها برای توجیه فضای زائد، «سراسراهای هوایی» یا اتاق کنفرانس به هر طبقه اضافه می‌کنند. متأسفانه این راه‌حلها فقط نشان‌دهنده ایده طراحی نامناسب طبقات اتاقهای مهمان است. طراحی کارآمد برجها نیازمند طراحی همزمان هسته و اتاقهای مهمان اطراف آن و فشردن کردن هر دو، تا حد امکان است.

طرحهای دارای آتریوم

سومین گروه طرح آتریوم‌دار است که در سال ۱۹۶۷ جان پورتمن معمار برای هتلی در آتلانتا دوباره آن را مطرح کرد. آتریوم در گذشته در هتلهای دنور براون پالاس و سانفرانسیسکو پالاس استفاده شده بود. در شکل صحیح آتریوم، اتاقهای مهمان در یک طرف راهرویی قرار می‌گیرند که شبیه به بالکنهای باز در بالای فضای سراسرا هستند. در اینجا معمار باید به موارد زیر توجه کند:

جدول ۲- ابعاد اتاق مهمان

فضای نشیمن	حمام	جمع کل	زیر بنا		ابعاد (فوت)	
			زیر بنا	ابعاد (فوت)	زیر بنا	ابعاد (متر)
ارزان	۱۷۲	۵'x۵'	۲۵	۱۱'۶" x ۲۰'۶"	۲۲۶	(۲۱/۹)
متوسط	۲۱۶	۵'x۶'	۳۷	۱۳'۸" x ۲۶'	۳۱۲	(۲۹)
درجه یک	۲۵۶	۵'۶" x ۸'۶"	۴۷	۱۳'۶" x ۲۸'۶"	۳۷۸	(۳۵/۳)
لوکس	۳۰۰	۷'۶" x ۹'	۷۱	۱۵' x ۳۰'	۴۵۰	(۴۱/۸)
	(۲۶/۹)	(۲/۳ x ۲/۷)	(۶/۶)	(۲/۵ x ۶/۱)		

Guest-room activity zones

تصویر ۳- قسمتهای مفید اتاق مهمان

دیگر فوراً آن را به کار گرفتند.

تا آن زمان حتی جدیدترین و بهترین هتلهایی که بعد از جنگ جهانی دوم ساخته شدند، اتاقهایی با ابعاد متفاوت داشتند و اتاقهای تعداد زیادی از آنها باریکتر از ۱۲ فوت استاندارد بود. این هتلها گرچه هنوز فعال اند اما به دلیل کوچکی اتاقهای مهمان محدود شدهاند. امروز در آمریکا و کانادا، در هتلهای درجه یک یا هتلهای زنجیرهای (جز هتلهای ارزان قیمت) اتاقی با عرض کمتر از ۱۲ فوت ساخته نمیشوند، مگر در بازسازی برخی هتلهای قدیمی که ابعاد تعداد کمی از آنها به دلیل محدودیتهای معماری کوچکتر می شود.

ابعاد اتاقهای مهمان در انواع متفاوت هتل، در سطوح مختلف، نسبتاً استاندارد شده است (جدول ۴). برخی از سازندگان گویند هتلها در مقایسه با رقبای، اتاقهای بزرگتری داشته باشند، اما اغلب ابعاد اتاقهای مهمان، کیفیت، و تعداد اتاقها به دلیل هزینههای ساخت و مبلمان کردن یکسان است. جانمایی اتاقهای مهمان در تصویر ۴، عناصر طراحی استاندارد و راه حلهای ابتکاری بیشتری را نشان میدهد. هتلهای زنجیرهای ارزان قیمت برای کاهش هزینه ساخت و ساز، ابعاد ۲۰x۱۸ فوت را به ۱۴ و ۱۶ فوت کاهش دادهاند. این ابعاد برای دو تخت دو نفره جدا کافی است. از طرف دیگر، هتلدارانی که اتاقهای شیکتر می سازند، اتاقهای بزرگتر با حماسهای مجلل را تجربه کردهاند. افزایش عرض مدول اتاق به ۱۲/۳ یا ۱۵ فوت، امکان یک تغییر بزرگ در طرح اتاق را به وجود می آورد، دو تخت دو نفره به هم چسبیده یا تخت در ابعاد بزرگتری می تواند به جای قرار گرفتن در مقابل دیوار کناری، مقابل دیوار حمام قرار گیرد که امکان تغییر چیدمان اتاق را فراهم می آورد. مثلاً برخی طراحان تخت را به جای قرار دادن در مقابل یک دیوار کامل به صورت ضربدری قرار داده اند.

معمولاً افزایش عرض اتاقها به بیش از ۱۴ فوت مزایای زیادی ندارد. حتی کمی افزایش در عرض باعث چیدمان بهتر اتاقها نمی شود و هزینه های

قابل تغییر ایجاد می کند و می تواند تخت اضافی، یا تنها تخت موجود در اتاق نشیمن محسوب شود.

• فضای کافی برای چمدانها/ لباسها، تعداد کافی دراور، رختکن و کمد لباس، که شلوغی اتاق را کاهش می دهد.

• قفسه، ترکیب دراور، میز تلویزیون و احتمالاً میز تحریر باز شو، ضرورت سه آلتیبه جداگانه را منتفی می کند.

• میز و صندلی راحتی، ضرورت میز تحریر را از بین می برد.

• آئینه، فضا را بزرگتر نشان می دهد.

• چراغهای دیواری کنار تخت، استفاده از میزهای کوچکتر کنار تخت را میسر می کند.

• حمام، طرح باید سطوح پیشخان، آئینه و نورپردازی را تا حد ممکن گسترده تر کند و وان و توالت را در بخشهای مجزا قرار دهد.

هر اتاق مهمان، یک تا چهار نفر یا تعدادی بیشتر را در خود جای می دهد که گاهی فعالیتهایی متفاوت دارند (مثلاً تماشای تلویزیون، لباس پوشیدن، حمام گرفتن). طراح باید از تکنیکهای جدا کردن بعضی قسمتها و ترکیب بعضی دیگر آگاهی داشته باشد تا برای استفاده کنندگان متفاوت انعطاف پذیر باشد. نقشه ۵ زون اتاق مهمان را نشان می دهد.

ابعاد

عرض خاصی اتاق بیشترین تأثیر را در نقشه سایر قسمتهای هتل دارد و مدول سازه ای کل ساختمان شامل فضاهای عمومی و خدماتی طبقات پایین تر را شکل می دهد. اندازه ۱۲ فوت به عنوان استاندارد بسیار رایج است. این اندازه زمانی برای جادادن آلتیبه مورد نیاز در هتلها کنار جاده طراحی شد. ۲ تخت ۲ نفره جدا مقابل یک دیوار و جای چمدانها و تلویزیون مقابل دیوار مقابل و فضای بین آنها اتاقها در ۲۵ سال اخیر تغییر کمی کرده اند و استاندارد امروزی آنها همان است که نخستین بار در مهمانخانه کمون ویلسون بین انگلستان هتلهای Holiday Inn به کار گرفته شد و پس از آن هوارد جانسون و شرکتهای

طراحی اتاقهای مهمان مبلمان

وضعیت بازار ترکیب تخت و دیگر مبلمان را برای هتل تعیین می کند. معمولاً هتلها ترکیبی از اتاقهای متفاوت با ۲ تخت خواب (معمولاً تخت دونفره)، یک تخت خواب خیلی بزرگ و سوئیتهای متنوع دارند. انتخاب آلتیبه مناسب برای اتاق مهم است. زیرا می تواند توانایی هتل را در بر کردن هتل از مشتری افزایش دهد و درآمد را به حداکثر برساند (جدول ۳). به همین دلیل، اتاقهای منعطف تر - مثلاً با یک تخت خواب بزرگ و کانایه تخت خواب شو - به طور فزایندهای بیشتر می شوند.

فهرست آلتیبه برای اتاق را می توان با بررسی عملکرد اتاق مهمان یعنی خواب، استراحت، کار، تفریح، تعویض لباس و فضای مورد نیاز برای آنها تعیین کرد. اتاق دو نفره معمولی بخشهای گوناگونی دارد. حمام و کمد لباسها نزدیک راهروی ورودی، فضای خواب در قسمت مرکزی و فضای نشیمن و کار نزدیک پنجره قرار می گیرند. در جانماییهای جدید با عملکردهای متفاوت به اشکال مختلف ترکیب می شوند، یا تکنیکهایی برای جدا کردن کامل آنها به کار گرفته می شوند. مثلاً در سوئیتهای استاندارد با اضافه کردن پرده، قسمت خواب از نشیمن جدا می شود. یا در حمام، قسمت شستشو و توالت از سینک و محل لباس پوشیدن جدا می شود (تصویر ۳).

با افزایش مداوم هزینه های ساخت و ساز و مبلمان، یافتن راه حلهای جدید، یعنی طرحهایی که کارایی و راحتی را در چارچوب بودجه ای معقول تأمین کنند، اهمیت پیدا کرده است. یک روش، استفاده کمتر از آلتیبه تک نفره یا اندکی کوچک کردن آنهاست تا اتاق بزرگتر یا لوکس تر به نظر برسد. طراح باید این سوار را هم در نظر بگیرد:

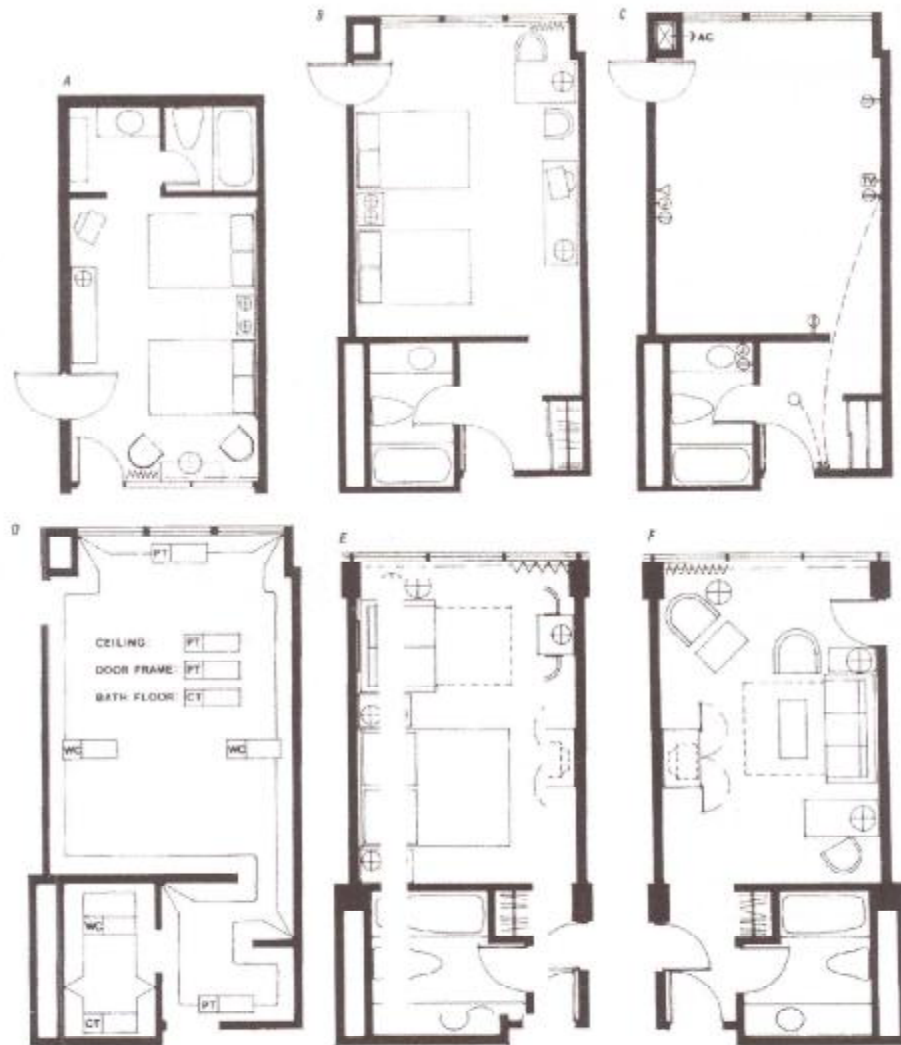
• تخت دو نفره بزرگ ۷۲ اینچی، تختهای کمتر از ۷۸ اینچ فضای باز بیشتری به وجود می آورند.

• کانایه یا تخت باز شوی دیواری، فضای باز و

جدول ۵- انواع سوئیت

انواع سوئیت	اتاق نشیمن	اتاق خواب	تلبید	دهانه	درصد
سوئیت کوچک	یک دهانه	پستو	۱	۱/۵	۲
سوئیت کنفرانسی	یک دهانه	۱	۲	۲	۳
سوئیت بزرگ	یک دهانه	۲	۳	۳	۴
سوئیت اداری	دو دهانه	۲	۳	۴	۱
سوئیت مجلل	سه دهانه	۲	۳	۵	۰/۵

Guest-room plans

تصویر ۴- نقشه‌های اتاق سوئیت

سوئیت‌ها

یکی از راه‌های اصلی ایجاد کیفیت‌های متفاوت اقامتی، گنجاندن چند سوئیت در ترکیب اتاق‌های هتل است. سوئیت اتاق نشیمنی است که به یک یا چند اتاق خواب متصل شده است (تصویر ۵). هتلهای بزرگ‌تر معمولاً چند نوع سوئیت دارند، از اتاق نشیمن یک بخشی با یک فضای خواب تا نشیمن چند بخشی با احتمالاً ۶ اتاق کنار هم، شامل اتاق‌های غذاخوری/کنفرانسی و

مشکل طراحی اتاق‌های سه‌گوش در برج‌های دایره‌ای، در شکل حمام است. در برج‌های کوچک‌تر راهروی جلویی ۴ تا ۶ فوت است؛ در نقشه‌های بزرگ‌تر ۱۰ فوت منطقی‌تر است. گرچه بسیاری از این نقشه‌ها نقاط مثبتی همچون حمام تقسیم‌بندی شده (برحسب ضرورت)، حداقل فضای ورودی، نشیمن بزرگ و پنجره‌های بزرگ دارند، با افزایش رقابت در ابعاد اتاق‌ها و استفاده از اثاثیه گران قیمت، ساختن برج‌های استوانه‌ای کوچک‌تر عملاً منسوخ شده است.

ساخت را به دلیل افزایش فضای سیرکولاسیون و دیوار خارجی به طور چشمگیری بالا می‌برد. با این حال، اتاق با عرض ۱۶ فوت یا بیشتر، امکان چیدنمان جدید را به وجود می‌آورد. مثلاً قرار گرفتن تخت یا تخت‌ها در مقابل یک دیوار و فضای نشیمن و کار در مقابل دیوار روبه رو. همچنین معمولاً عرض بیشتر امکان ایجاد یک حمام لوکس با ۴ یا ۵ وسیله ثابت و ورودی‌های بزرگ‌تر را فراهم می‌کند. بیشتر هتلهای ۴ یا ۵ ستاره اتاق‌هایی با عرض ۱۴ تا ۱۵ فوت دارند.

تصویر ۵- سوئیت

سوئیت‌های دارای چنانچه برای خواب و نشیمن هستند و صوباً با پارچه‌ها و مبلمان آراسته‌تر می‌شوند. بزرگ‌ترین سوئیت‌ها ممکن است ۱۰ دهانه اتاق یا بیشتر را در برگیرند و چند اتاق خواب و فضای پذیرایی و نشیمن را شامل شوند. طبقه‌بندی متعارف سوئیت‌ها به شرح زیر است:

A سوئیت کوچک: این الگو یک دهانه اتاق نشیمن به علاوه یک ساندویچ میز برای تخت خواب در بزرگ‌ترین (King Size) است. در فاصله دو فضای فوق پارچه‌ای تعبیه شده است که درون آن تلویزیون و میز آرایش تعبیه شده است.

B سوئیت بزرگ: طرح این سوئیت مشابه دو اتاق به هم چسبیده و متصل است که یکی به خواب و دیگری به نشیمن اختصاص دارد و هر کدام دو در، بهاداشتی، متاسب و مستقل خود را دارند. نشیمن دارای بخش مجزایی برای غذا خوردن است و سرویس اتاق خواب بزرگ و دارای قسمتهای تفکیک شده، دستشویی، وان و توالت است.

C سوئیت پذیرایی: برای استفاده گروهی پیش‌بینی شده‌اند و دارای چند اتاق خواب، فضاهای متعدد نشیمن، پذیرایی، کترینگ، آذرخانه و غیره هستند و اغلب توسط سازمانها برای میزبانی مهمانان همایشها و مراسم مشابه اجاره می‌شوند.

Guest-room plans (Cont.)

ادامه تصویر ۴

می‌شوند. سالنهای بزرگ‌تر برجها ممکن است چند دهانه را در برگیرند و فضاهایی برای پذیرش، دفتر اداری، یک سالن کوچک با تلویزیون، یک اتاق کنفرانس و یک سالن بزرگ برای صبحانه کنتینانتال، چای عصر و کوکتل داشته باشند.

* یا تشکر از کسبان افتخار نادری برای ترجمه جدول

پانوشته:

- 1- Offset Slab
- 2- Sky- Lobbies

ساختمان به وجود آورده است، قرار گیرند. در طول زمان امکانات رفاهی جدیدی به سوئیتها اضافه شده‌اند. یکی از آنها امکان تسویه حساب سریع و ارائه خدمات در طبقات بالاست. در بعضی هتلها این خدمات در یک اتاق کنار سرویس آسانسور عرضه می‌شود، جایی که پیش‌غذای سبک، نوشیدنی و روزنامه هم می‌فروشند. در هتل‌های دیگر این خدمات گسترده‌تر است تا جایی که مهمانان طبقه کلوب، با گذشتن از سرویس شاور در همان طبقه پذیرش

چند اتاق خواب. جزئیات سوئیت معمولی در جدول ۵ آمده است.

سوئیت‌ها که ۱۰ درصد کل اتاقهای مهمان را تشکیل می‌دهند، معمولاً در طبقات بالایی برج قرار می‌گیرند، ولی ممکن است به صورت عمودی هم روی هم قرار گیرند. مثلاً ممکن است از سوئیت برای پر کردن دهانه‌های سازمانی بزرگ‌تر طبقات در شرایط خاص استفاده شود. یا سوئیت‌های کوچک پشت پلکانه‌ها یا آسانسورها یا فضاهای نامتعارف دیگری که شکل

Detail, 3/2007.

برای پذیرایی از اشراف مسافر یا سفیران کشورها در محدوده کاخها ساخته شده بود. غیر از این گروه فئودال، امکان مسافرت عملاً برای دیگران وجود نداشت. زیرا در بین بومیان و کشاورزان محلی نسبت به مسافران سوختن و بدبینی خاصی وجود داشت. به همین دلیل فقط تعداد انگشت شماری مسافر، دلیل موجهی برای سفر داشتند. تعداد زیادی از مسافران آن زمان را زائرانی تشکیل می دادند که برای دیدار و سؤال از طالع بینان و پیشگویان، رنج سفر را بر خود هموار کرده به اماکن مقدس سفر می کردند.

مهمانخانه‌های موقت بین راه بسیار ابتدایی و اغلب کاملاً غیر بهداشتی بودند که برای اقامت دستفروشان یا پیکهای سواره ساخته شده بودند. امکان تهیه سرپناه برای نیمه چادر نشینان و گروههای حاشیه‌ای طرد شده مانند شعبده‌بازان، هنرمندان دوره‌گرد، خوانندگان و هنرپیشگان بسیار کم بود و از آنها در این مکانها استقبال چندانی بعمل نمی آمد. اشراف و ثروتمندان به پانسیونهای خصوصی و

در حالی که تصور مهمانخانه پانسیون یا مهمانپذیر در ذهن ما ساختمانهای کوچکی با تجهیزات ساده‌اند، هتل مجموعه‌ای از خدمات ویژه برنامه‌ریزی شده است.

به مرور زمان واژه هتل کاملاً متداول شد. در فرانسه منازل دوم حکمرانان که برای مدت کوتاهی در آن اقامت می کردند عنوان هتل داشت. بعد از انقلاب فرانسه این واژه همه بناهای مهم عمومی را در بر گرفت و حتی امروز شهردارها هم «هتل دو ویل» نامیده می شوند.

از چادر نشینی تا مسافر خانه

هتلداری پذیرایی و مهمان نوازی از مسافران، خدمتی طولانی دارد. حتی پیش از آنکه واژه «هتل» رایج شود در تمدنهای کهن نقل مکان و سفر استثنائی بوده است و با توجه به خطرات سفر، فقط چادر نشینها بودند که همه دارایی خود را به همه جا می بردند و در هر جایی سکنی می گزیدند.

در تمدنهای کهن پیشرفته تنها در چین، مصر و سرزمینهای بین النهرین، چادرها یا سرپناههای ثابتی

امروز دوران شکار و میوه چینی سپری شده. ولی غریزه کوچ و حرکت هنوز در ما هست و انگیزه‌ای است که گهگاه بار سفر ببندیم.

از هزاران سال قبل، راه‌ها شریانیهای ارتباطی با کشورهای بیگانه بوده‌اند و در مسیر آنها، مهمانخانه‌ها پانسیونها و هتلهای ساخته شده‌اند.

گرچه واژه هتل از زبان فرانسه اقتباس شده، اما ریشه آن در زبان لاتین است. Hospitale در اصل به معنای اتاقی در یک خانه رومی است، اما چنان که رانول شروت^۲ در کتاب هتلهای اشاره می کند، ریشه‌های کهن تر این کلمه به افسانه‌های یونان باستان بازمی گردد.

«ریشه کلمات هتل، هتل یا هاست^۳ به الهه هستی^۴ باز می گردد. رئیس قسمت مرکزی خانه اجاق، را در اختیار او گذاشته بود. مکان دایره شکلی در مگازن^۵ باز (حیاط داخلی میکنیها^۶) که آتشی در آن روشن بود و میهمانان را بساط محراب در کلیسا، به سوی آن فرا می خواند، گویی به میهمانان خوشامد می گفت ...»

- 1- Hotel Adlon Kempinski, Berlin, 1907; Robert Leibnitz, Carl Gause
- 2- Grand Hotel Europe, St. Petersburg, 1830; Carlo Rossi
- 3- Mongolian yurt, 18th century
- 4- Hotel Alte Heilige Weiss Kreuz, Splügen; verified use as inn from 1518 to 1827
- 5- Hotel Imperial, Vienna, 1863; Arnold Zenetti, Carl Gause

- ۱- هتل آدلون کمپینسکی، برلین، ۱۹۰۷، رابرت لایبنیتز، کارل گوس
- ۲- گراند هتل اروپا سنت پترزبورگ، ۱۸۳۰، کارلو روسی
- ۳- یورت مغولی قرن ۱۸
- ۴- هتل آله هریوگ وایس کروزس، اسپلگن، از ۱۵۱۹ تا ۱۸۲۷ به عنوان مهمانخانه استفاده می شد.
- ۵- هتل امپریال، وین، ۱۸۶۳، آرنولد زنتی، کارل گوس

5/3

4/4

همچنین کسب ایده های اساتید بیگانه بودند. بدین ترتیب موجی از سفر به وجود آمد. نقل و انتقال این افراد معمولاً با درشکه صورت می گرفت.

شروع عصر جدید همزمان با آغاز جنگهایی در اروپا بود. جنگهای کشاورزی و مذهبی و جنگهای سی ساله فجاج ویرانگری بودند که آوارگی و فقر اغلب ساکنان اروپا را به دنبال داشتند.

در دوره های رنسانس و باروک مبارزه و برتری طلبی ایدئولوژیک بین اشرافیت قدیمی و طبقه بورژوازی جدید به تدریج شکل گرفت.

پس از انقلاب فرانسه و تضعیف موقعیت اشراف، سفرهای مطالعاتی طبقه متوسط ترقی خواه رایج شد. انگیزه سفر یوهان ولفگانگ فون گوته به ایتالیا نه تنها فرار از تعهدات خود به عنوان مقام ارشد شورای سلطنتی آلمان بلکه به دلایل احساسی بود. او در سفرنامه های خود، از مهمانخانه های پیشرفته ای یاد می کند که سرویس دهی آنها را می توان با هتل های متوسط کنونی مقایسه کرد. در برخی از هتل های آن زمان هم آثار و تبعات منفی صنعتی شدن و شهرنشینی احساس می شده است.

در این میان ژان ژاک روسو، که به بازگشت به طبیعت اعتقاد داشت، کوهستان های سوئیس را منطقه ای آرام و بی سروصدا به دور از دغدغه شهرهای بزرگ توصیف می کند. در پی انتشار افکار روسو و دیگران هزاران توریست از انگلستان، مهد انقلاب صنعتی، به کوه های آلپ - که تا آن زمان تقریباً ناشناخته بود - جلب شدند. در این دوران کلبه های ساده کشاورزی آلپ، نقش مهمانخانه را ایفا می کردند.

گراند هتل های قرن ۱۹

پیدایش قطار و کشتی بخار، دو دستاورد مهم صنعتی شدن، کاهش تعرفه های حمل و نقل کالا و مسافر را به دنبال داشت که خود در گسترش و تحول جهانگردی مؤثر بود. خطرات آلودگی صنعتی برای سلامت انسانها هم، روز به روز بیشتر مورد توجه قرار می گرفت. تا آنجا که اغلب کارمندان دولتی نیز، در تابستان به کوهستان یا سواحل دریا سفر می کردند.

از سال ۱۸۳۰، جهانگردی عمومی به طور وسیعی

مسافران ثروتمند این مکانها را خوشنام نمی دانستند، و به آنجا نمی رفتند. زیرا افراد طبقات پست شب را در آنجا سپری می کردند.

در این مکانها، برای ایجاد گرما و پخت و پز، اجاقی در داخل بود که دود آن از روزنه ای در سقف خارج می شد. برای شستشو هم از آب چشمه استفاده می شد.

مهمانخانه های بهتر غیر از محل سکونت مسافران، مکانی برای خدمتکاران همراه و اسبها و در عین حال جایی برای اقامت های پست و محموله های پستی نیز داشتند و در نتیجه زیربنایی بزرگ و کارکنان زیادی را شامل می شدند. در کنار خانمهای نظافتچی، آشپزها، پیشخدمتها، پادوها و کارگران اصطبل نیز در این مجموعه حضور داشتند.

«جهانگردی»: سفر برای گذراندن اوقات فراغت
میشل دو مونتینی^{۱۵} (نویسنده) که در سال ۱۵۸۰ به ایتالیا سفر کرد، در سفرنامه خود درباره استانداردهای ممتاز مهمانخانه ها در مقایسه با قرون وسطی می نویسد:

«ما به آوگسبورگ^{۱۶} زیباترین شهر آلمان سفر کردیم ... اولین چیزی که در مهمانخانه نظر ما را جلب کرد، پارچهای بود که برای جلوگیری از کثیف شدن پلکان مارپیچ مهمانخانه، آن را پوشانده بود و ما سبجور به عبور از روی این پارچه بودیم ... در بعضی از اتاقها نیز پرده هایی بود که بنا بر علاقه آنها را روی پنجره ها می کشیدند...»

در قرنهای شانزدهم و هفدهم سفر به عنوان وقت گذرانی برای ثروتمندان متداول شد و تشریفات در مهمانخانه ها به تدریج جا باز کرد و قشر خاصی هم از آن استقبال کردند. تا آنجا که برای یک جوان اشرافی سفر مجردی، یک گراند تور دورپو^{۱۷} ارزش محسوب می شد.

هر جوان اشرافی می بایست قبل از حکمرانی ادب و دیپلماسی را در محیطی بیگانه می آموخت. این وضع شامل حال نویسندگان، نقاشان و معمارهایی نیز می شد که مایل به فراگیری این علوم و هنرها و

راحت و همچنین مهمانپذیرهای فئودالی دسترسی داشتند. در ژاپن نیز مهمانپذیرهای سنتی به نام ریوکان^{۱۸} وجود داشت. برای حفاظت و امنیت مسافران، اغلب این سرپناه ها در داخل محدوده شهر و بین دیوارهای محصور قرار داشت. سفرنامه نویسان هلستان مانند هروودوت، تالسین^{۱۹} و سیسرو^{۲۰} از اشرافی بودند که در سفرهای خود از مخیلهای سکونت مجهزی برخوردار بودند که همگی حمام، توالی و تهپدایوم^{۲۱} داشتند.

مهمانسراهای کشف شده در شهر بمبی، بدون استثنا مجهز به سیستم فاضلاب و سیستمهای گرمایشی بودند که پس از سقوط روم استانداردهای بهداشتی آنها بسیار تنزل کرد و در اواخر قرون وسطی به وضع بد و ناهنجاری دچار شد، و حتی مهمانخانه های زائران و صومعه ها فاقد حمام و توالی بودند.

با آغاز سلطه اعراب مغرب^{۲۲} در جنوب اسپانیا و بازگشت سربازان جنگهای صلیبی به خانه، تکنولوژی حمامهای کهن با تأسیسات گرمایی هیپوکلاستوم^{۲۳}، آبهای معدنی و کاشیکاریها زنده شد. با این حال استفاده از این تکنولوژی به خصوص در امور مربوط به مهمانداری منحصر به مرفهان بود.

شکلهای جدید سفر

شکل گیری شهرهای جدید در اروپا در اوایل قرن یازدهم، به مرور موجب کوچ و حرکت جوامع کشاورزی آن دوره شد و پیدایش طبقات اجتماعی، به افزایش سفرها انجامید.

«در جاده های خاکی بین شهرها که اغلب از لراضی جنگلی می گذشت، مسافران ز حمله حیوانات وحشی و راهزنان در مان نبودند و به همین دلیل، افراد با هم متحد می شدند و گروه های بزرگی را تشکیل می دادند. دی هائس^{۲۴} یکی از این گروه ها بود.

جالب اینکه در قرون وسطی به زائران به چشم مستمند نگاه می شد و از حملات راهزنان در امان بودند. بنابراین مسافرخانه هایی که در مسیر حرکت زائران و گردنه های کوهستانی ساخته شده بودند و انبار و سرپرستی آنها را معمولاً راهبن به عهده داشتند مورد استفاده همه قرار می گرفت.

119 120

مسافت‌های طولانی بین ایالت‌ها و شهرهای آمریکا، در کنار اتوبان‌ها و شاهراه‌ها واقع شده و عنوان «درایو این هتل»^{۳۷} را به خود اختصاص داده بودند. به‌طور کلی الگوی ساخت هتل در آن زمان از ایده مرسوم گراند هتل ایده گرفته بود و فقط معدودی از هتل‌ها مانند «هتل ایمپریال»^{۳۸} فرانک لوید رایت در توکیو یا پروژه تحقیق نیافته «هتل پابلیک»^{۳۹} آدولف لُس^{۴۰} را معماران نوآندیش مدرن طراحی کرده بودند. رم تولی‌اوس در نامه‌ای انتقاد آمیز، هتل ۴۰ طبقه «والدورف استوریا»^{۴۱} در نیویورک را چنین توصیف می‌کند:

«الگوی هشت یا استفاده از تجربه‌های بخشی مسکن در مهندسی تغییر کرده در رزیدن‌تال هتل ۳۳ ساکنان، مهمان شخصی خود هستند. در ۳ طبقه پایین امکانات تفریحی و سالنهای گردهمایی قرار دارد. وسعت هر کدام از این طبقات با وسعتی معادل کل بلوک ساختمانی، به فضاهای بیضی، دایره، مربع و مستطیل تقسیم می‌شود. تداعی کننده حمامهای رومی بدون آب!»

در یک نیمه ساختمان هتل که از چهار طبقه تشکیل می‌شود، مسافران معمولی اسکان داده می‌شوند؛ مشتریان دائمی هتل نیز شب را در برجهای والدورف^{۴۲} که از طریق دالانی اختصاصی به مرکز هتل دسترسی دارد، سپری می‌کنند.

آن چیزی که در گراند هتل‌ها آغاز شد، در هتل‌های بلندمرتبه آمریکا شدت یافت؛ جستجوی جهانگرد در عرصه‌ای که دائماً در حال تغییر و تحول است. نوآوری آمریکا در ساخت هتل سرانجام به نتیجه رسید و هتل‌های زنجیرهای اولین بار در ایالات متحده آمریکا شکل گرفتند و نه تنها به ارتفاع ساختمان بلکه به خدمات خود نیز افزودند. این هتل‌ها اغلب بار، ورودی و سالنهای مختلف داشتند.

آلن بیستم بودند که در توسعه توریسم عمومی نقش عمده‌ای ایفا کردند.

همزمان با مهاجرت به شهرها و به دنبال آن رشد شهرنشینی، حرکتی متقابل شکل گرفت که می‌توان با نام حرکت «ضدشهرنشینی» از آن یاد کرد. به همراه حرکت پیشاهنگی در انگلستان،

کمیسونی در شهر برلین امکان مسافرت‌های فردی را برای توجوایان فشر نسبتاً ممتاز جامعه فراهم آورد. مدتی بعد تأسیس انجمن خوابگاه‌های توجوایان آلمان^{۴۳} امکان سفر توجوایان تمام قشرهای جامعه را نیز امکان‌پذیر ساخت.

جنگ اول جهانی برای صنعت نوپای توریسم، شوک بزرگی بود. پس از جنگ و پیدایش مکتب باوهاوس، استفاده از بتن و اسکلت‌های بتنی بدون تزئینات، اهمیت ویژه‌ای یافت.

هتل‌های بزرگی با سالنهای رقص و بازی افتتاح شد. به عنوان نمونه ساختمان دلاوار پاپوین^{۴۴} که به سبک مدرن باوهاوس در ساحل انگلستان ساخته شده است.

تنها تروتمندان در آن زمان از اتومبیل به عنوان وسیله نقلیه اصلی استفاده می‌کردند و دسترسی عموم مردم به وسایط نقلیه صنعت هتل سازی را توسعه داد و عناصری که در آن سوی اقیانوس آتلانتیک، در آمریکا کاملاً عادی بود، در هتل‌های برتر اروپا نیز به صورت استاندارد پدیدار شد؛ ورودیهایی مناسب با اتومبیل‌ها و همچنین گازرها.

از سال ۱۹۳۵ میلادی و در حالی که اروپا به سوی جنگ جهانی دوم پیش می‌رفت، به غیر از پروژه‌های عظیم هیتلر و موسسولینی همچون پروژه قاشنگاه تجدید قوا در پرورا در روگی^{۴۵}، ساخت هتل تقریباً متوقف شده بود. در مقابل، در شهرهای بزرگ آمریکا، طراحی و ساخت گراند هتل‌های چند منظوره با اسکلت آهنی، به عنوان سازه اصلی، توسعه یافت.

پس از جنگ جهانی دوم شکل خاصی از هتل به نام هتل^{۴۶} شکل گرفت. این نوع مهمانخانه‌ها به دلیل

گسترش یافت، نفرینگاه‌های کوه‌های آلپ، چشمه‌های آب معدنی ساحل انگلستان، که از قرون وسطی مشهور بودند، ریویرا^{۴۸} و گت دازور^{۴۹} با امکاناتی مجلل و با شکوه عملاً مورد استفاده تروتمندانی قرار گرفتند که برای استراحت و تجدید قوا به آنجا می‌رفتند.

به دلیل امکانات کم بانسیون‌ها و تجهیزات ناکافی مهمانخانه‌ها و ازدیاد تقاضای مسافران، ساختمان‌هایی جدید با اتاق‌های زیاد ساخته شدند که با نام فرانسوی «Hotel» از ساختمان‌های قبلی متمایز می‌شدند. همان‌طور که در ساخت بناهای عمومی رایج بود، برای تمایز نمای این ساختمان‌ها با ساختمان‌های مجاور و همچنین ارتقای کیفی آنها، سعی شد نما به سبک کلاسیسم باشد.

نظم و ترتیب و انسجام و خلوص این سبک ساختمانی سمبول حرکت به سوی آزادی، برابری و تساوی حقوقی و اجتماعی بود. در وضعیتی که قلعه‌ها و قصرهای تیره و تاریا اشرافی نماد غصب ماندگاری فئودالی بود، ساختمان‌های سفید با ستون‌های خیره‌کننده نشان قدرت طبقه متوسط بود.

نام‌های «Palace Hotel» و «Royal Hotel» یا الهام از سکونت‌گاه اشراف انتخاب می‌شدند. گراند هتل‌های «عصر بپا»^{۵۰} هم با قصرهای اشراف قدیم رقابت می‌کردند. در این حیطه تنها نیازهای تروتمندان مورد نظر نبود بلکه افراد متوسط نیز از قلم نیفتاده بودند و حرفه‌های تازه‌ای ایجاد شدند. کارل بدیکر^{۵۱} در حدود سال ۱۸۳۰ میلادی نشریه‌ای در مورد ادبیات سفر منتشر کرد و توماس کوک^{۵۲} بازرگان در حدود سال ۱۸۴۰ سفری دسته جمعی با ۵۰۰ گردشگر به راه انداخت، سفری با قطار فوق العاده.

معماری و صنعت توریسم

نهضت جوانان و اتومبیل دو عامل جدید در ابتدای

10/10

B/A

9/9

۷۶- هتل امپریال توکیو، ۱۹۲۳، فرانک لویب وایت
۸- هتل هایدت ریجنسی، آنکارا، ۱۹۶۷، جون پورتمن
۹- دلا ویر پاولیون، ۱۹۳۵، ارنست مندلسون
۱۰- رادیسون اس ای اس رویال هتل، کپنهاگ، ۱۹۶۰، آرنه جاکوبسون

6,7- Imperial Hotel, Tokyo, 1923 (demolished in 1988); Frank Lloyd Wright
8- Hyatt Regency, Ankara, 1967; John Portman
9- De La Warr Pavilion, Bexhill-on-Sea, 1935; Ernst Mendelsohn
10- Radisson SAS Royal Hotel, Copenhagen, 1960; Arne Jacobsen

روش باستانی گرم کردن هوا به وسیله آتش زدن چوب از سال قبل از میلاد مسیح، که گرما از طریق کانالهای سنگی یا کف آجری به داخل اتاقها منتقل می یافت.

14- Die Hanse

عنوان اتحادیه های است ۴۰ برای حفظ امنیت جانی و اقتصادی بازرگانان آلمانی در اواسط قرن ۱۲ میلادی تأسیس شد

15- Michel de Montaigne

16- Augsburg

17-Grand Tour d'Europe

18- Riviera

ساحل مشترک ایتالیا و فرانسه در کنار اقیانوس

19- Côte d'Azur

ساحل آبی بخشی از ساحل فرانسه در کنار دریای مدیترانه

20- Belle Epoque

از سال ۱۸۸۵ الی ۱۹۱۴ میلادی (آغاز جنگ اول جهانی)

21- Karl Baedeker

22- Thomas Cook

23- Deutsche Jugendherbergswerk

24- De La Warr Pavilion

25- Prora auf Rugen

26- Motel

27- Drive-in-Hotel

28- Hotel Imperial

29- Hotel Babylon

30- Adolf Loos

31- Waldorf-Astoria

32- Residental Hotel

33- Waldorf Towers

34- Adria

35- Costa Brava

36- Radisson SAS Royal Hotel

37- Arne Jacobsen

38- John Portman

39- Atrium Hotel

40- Andree Putman

41- Ettore Sottsass

42- Architecture Parlante

معماری گویا، نمادنگارگری ساختمان

به سبک بین المللی اجتناب ناپذیر می نمود، جان پورتمن ۳۸، معمار هتل های آمریکا، با ساخت فضای باز شیشه ای، سالن اصلی گراند هتلها را احیا و هتل های تپ آتریوم دار ۳۹ را که ۵۰ طبقه بودند طراحی کرد. در اواخر دهه ۸۰ و اوایل دهه ۹۰ میلادی طراحی پست مدرن اساس کار طراحان صاحب نام همچون فیلیپ استارک، آندره پوتمن ۴۰ و انور سوئاس ۴۱، قرار گرفت.

از آن زمان معماری گویا ۴۲ در عرصه معماری محبوبیت پیدا کرد: توالی فضاهای نئوترگوبه و عناصر زنده معماری که برای جذابیت و اغوا کنندگی بیشتر هتلها طراحی شده اند.

پانوشته ها

۱- هانی ویدینگر تحصیلات خود را در رشته های معماری، تاریخ هنر و ژئادشناسی در مونیخ به پایان رساند. از سال ۱۹۹۴ میلادی صاحب دفتر معماری شخصی خود در شهر نورنبرگ است. کتاب او با عنوان هتلها توسعه تعبیرها تعبیر کاربری از سوی انتشارات Deutsches Verlags-Anstalt در مونیخ به چاپ رسیده است.

2- Rabul Schroll

3- Host

4- Hestia

5- Megaron

6- Mycenae

تمدن قدیم یونان باستانی از تقریباً ۱۶۰۰ پیش از میلاد مسیح تا ۱۱۰۰ پیش از میلاد مسیح

7- Hôtel de Ville

8- Ryokan

9- Tacitus

10- Cicero

11- Tepkdarium

بخشی در حمامهای روم باستان که در آن هوای داغ جریان داشت

12- Moros

عربهای مسلمان که از ۷۱۱ تا ۱۴۹۲ میلادی در جنوب اسپانیا و شمال غربی آفریقا حکمرانی می کردند

13- Hypokaustum

در اروپا نیز پس از جنگ سقر به خارج از کشور رونق گرفت. در ابتدای سال ۱۹۵۰ میلادی هتل سازی در اروپا متحول شد. در سال ۱۹۵۰ میلادی در آلمان به طور متوسط از هر ۵ نفر، یک نفر به سفر می رفت و اغلب این جهانگردان در محدوده کشورهای همزبان خود سفر می کردند. عده ای نیز مرخصی خود را در سواحل مدیترانه می گذراندند.

تا پیش از گران شدن بنزین در پی تحولات ناشی از بحران نفت، بلیت هواپیما ارزان بود و به همین دلیل سفرهای مستلزم رانندگی طولانی به راحتی با هواپیما امکان پذیر بود.

در سواحل «دریانیک» ۲۶ و «کوستا براوا» ۳۵ هتلها همچون قارچ می رویدند و همه بر اساس الگوهای منظم هتل های معروف مانند «رادیسون اس ای اس رویال هتل» ۲۶ تا ۳۶ آرنه جاکوبسون ۴۷، با کیفیت تازیل، گویی شده بودند.

به همین دلایل صنعت جهانگردی و سازگاری زیست محیطی و اجتماعی این هتلها مورد انتقاد قرار گرفت.

از سال ۱۹۷۰ صنعت هتلداری نه تنها مسائل قانونی، بلکه هماهنگ سازی با منطقه را نیز باید مورد توجه قرار می داد که این خود معیار ارزیابی «کیفیت در صنعت توریسم» شد.

با گسترش شهرنشینی، خدمات هتلها دیگر فقط شامل حال مسافران نمی شد. هتل های خوب کافه های حیاطی هم برای مردم شهر داشتند. در این زمان سفر به شهرهای مختلف برای آشنایی با فرهنگهای گوناگون رواج یافت.

در حالی که تا سال ۱۹۷۰ طراحی صرفاً کاربردی

Categories of current hotels according to their ranking, services, type of architecture and interior design are introduced in the article as following: Chain hotel, City hotel, Country hotel (entertainment), Apartment hotel, Residence hotel, Airport hotel, Boutique hotel, Art hotel (museum hotel), theme hotel, Village hotel, Special/ unorthodox hotel, Capsule hotel, local hotel and motel.

آسایشگاه، اتاقها، صندوق، رستوران و پارکینگ هستند. در طراحی هتلها باید به عوامل مهم رقاء فیزیکی (درجه حرارت، روشنایی، آکوستیک و دسترسی)، آسایش روانی (فضای هتل حس امنیت، آرامش، صمیمیت، شفافیت و کیفیت را القا کند) و لذت زیبایی شناختی (هماهنگی عناصر معماری و معماری داخلی، رنگ آمیزی و نورپردازی مناسب، چشم اندازها و فضای سبز زیبا و...)، وجود کاربریهای تفریحی متنوع (استخر، سالنهای بازی، تلوویزیون، فیلمهای ویدئویی، سالن ورزشی، رستورانهای مختلف با غذاهای متنوع) و کاربریهای مکمل مورد نیاز (اتصال به اینترنت، تحویل نشریات روز، آرایشگاه و...) توجه کرد تا اقامت در هتل دیندگی ایجاد نکند و مراجعان با علاقه بیشتری به هتل مراجعه کنند.

هتلها در گذشته بیشتر اقامتگاهی موقتی بوده اند و اتاقها فقط یک تخت، روشویی، کمد لباس و میز و صندلی داشته اند. امروز هتلها مجهز به انواع امکانات رفاهی هستند. در اتاق هتلهای امروزی علاوه بر تخت و کمد و میز و صندلی، حمام مجهز، یخچال با انواع خوراکیها و نوشیدنی، گاو صندوق، تلوویزیون با انواع فیلمهای ویدئویی و برنامه های ماهوارای، اتو، ستوار، تلفن، کامپیوتر با ارتباط اینترنتی و تجهیزات الکترونیکی برای تنظیم و برنامه ریزی حرارت اتاق و آب حمام، سفارش غذا و خدمات، انتخاب فیلم، رزرواسیون و... وجود دارد.

با توسعه توریسم در نیمه دوم قرن بیستم و پیدایش انواع هتلهای کوچک، بزرگ، محلی و بین المللی نیاز به دستبندی هتلها به وجود آمد.

مدیریت و پذیرش، پارکینگ و... قرار دارند و در بخش دوم، اتابرها، آشپزخانه، رختشویخانه، فضاهای تأسیساتی، بخش تعمیرات و نگهبانی و یکی از ویژگی هتلها و خصوصاً هتلهای بزرگ خود کفا بودن آنهاست. امروزها نسبت به گذشته انکلاف مالی بیشتر وای وقت کمتری برای استراحت و فراغت دارند و از این رو هتلها باید حداکثر خدمات را در حداقل زمان فراهم کنند. هرچه هتلها در این زمینه کاراتر باشند، در جده آنها بالاتر است. عموماً هتلها همچون یک شهر کوچک مجموعه متنوعی از خدمات جنبی را در بر می گیرند: رستوران، کافه، استخر، محل ورزش، سونا، جکوزی، آرایشگاه، مغازه، خشکشویی و لوبکشی، پست، صرافی، اتاق تلویزیون، سالن گردهمایی و برگزاری جشنها، کتابخانه و محل خرید روزنامه، سرویس اینترنت، کامپیوتر، چاپ و فکس، سرویس حمل و نقل و دهها کاربری دیگر به فراخور محل قرارگیری، اندازه و نوع هتل.

چنان که گفته شد هتلها باید حداکثر خدمات را در کمترین زمان فراهم آورند و طبعاً برای رقابت در بازار باید این کار با حداقل هزینه (متناسب با کیفیت هتل) محقق شود. از این رو عملکرد هتل بسیار اهمیت دارد و مستقیماً بر اقتصاد آن تأثیر می گذارد. در طراحی و مدیریت هتل بحث اقتصادی در کوچک ترین جزئیات مؤثر است. از آنجا که هتل همانند یک شهر کوچک در برگیرنده مجموعه متنوعی از کاربریهاست همه فضاهای اصلی و ارتباطی می باید در حداقل مورد نیاز طراحی شوند. از طرف دیگر ابعاد اتاقها یا درجه و کیفیت هتل ارتباطی مستقیم دارد، سرسرا، رستوران و دیگر خدمات هتل باید نه زیاده تر و نه کمتر از حد نیاز باشند.

یکی دیگر از عوامل مهم در طراحی هتلها سهولت جهت یابی است. بسیاری از مراجعان هتلها برای بار اول به آن مکان قدم می گذارند و مدت کوتاهی را در آن سیر می کنند. آرایش فضاها و معماری داخلی باید چنان باشد که مسیرها در یک نگاه قابل شناسایی باشند و گرنه در مجموعه پیچیده هتلها افراد دچار سردرگمی می شوند و کاربریهای مورد نیاز خود را نمی یابند. مهم ترین کاربریها برای شناسایی سریع پذیرش،

به طور کلی هتل مکنی است که در آن امکانات اقامت موقت و خدماتی همچون استخر، رستوران، سالن جشنها و... ارائه می شود. قدمت هتل به دوران تمدنهای بزرگ باستانی بازمی گردد. در ایران، سن التهرین و رم باستان مکلهایی بوده اند که اجداد هتل امروز محسوب می شوند. بازه هتل ریشه فرانسوی دارد و به معنی «خانه شهری» یا بناای است که مرآحه کتند سمار دارد. اگرچه امروز انواع مختلفی از هتل وجود دارد که هر کدام کاربریهای متنوع و متفاوتی ارائه می کنند، ولی عملکرد اصلی هتل، بدون توجه به تعداد اتاقهای آن یکسان است و نسبت به دوران باستان نیز تغییر اساسی نکرده است. یک هتل امروزی شامل فضایی برای استراحت، فضاهای عمومی (سرسرا)، خدمات حتی مثل رستوران، حمام، صندوق امانات، پارکینگ و بوتیکهای کوچک برای خرید لوازم مورد نیاز مسافران است. در ایران قدیم کاروانسراها عملکردی مشابه هتل داشتند. باید به خاطر داشت که در گذشته به جای آنکه یک بنا همه کاربریهای مورد نیاز مسافران را داشته باشد، کاربریها به صورت مجموعه های خدماتی با معماری بسیار شاخص و چشمگیر ساخته می شدند. مجموعه مسجد جامع اردستان، مسجد، مدرسه، حسینیه، کاروانسرا، بازارچه، حمام و آب انبار را در بر می گرفته است و در مجموعه گنجعلی خان کرمان نیز میدان، کاروانسرا، حمام، آب انبار و بازارچه وجود داشته است. در کاروانسرا همچون هتلهای امروزی محل استراحت، نگهداری از وسایل حمل و نقل قدیم (اسب و شتر)، محل نگهداری امانات، فضای عمومی (حیاط مرکزی) و تهیه غذا و نوشیدنی وجود داشته است و آب انبار، حمام، بازارچه و مسجد نیز برای رفع نیازهای ضروری دیگر در کنار کاروانسرا وجود داشته اند.

هر هتل از دو بخش مجزا تشکیل می شود: بخش اول در اختیار مراجعان و بخش دوم مختص کارکنان است. این بخشها در عین حال باید کاملاً منفک از هم باشند و بخش خدمات هرگز در معرض دید مراجعان قرار نگیرد. ارتباط بین دو بخش هم باید بسیار سریع و آسان باشد. در بخش اول، فضاهای اقامتی (اتاق آپارتمان و سونیت) و فضاهای عمومی شامل سرسرا، رستوران، فضاهای تفریحی و ورزشی، مغازه ها، بخش

Hotel Sheraton, Mexico

هتل شراتون مکزیک

در هر دو گروه هتل‌های فرودگاهی و هتل‌های زنجیره‌ای قرار می‌گیرد.

هتل‌های زنجیره‌ای: هتل‌های شناخته شده این گروه هتل شراتون، هیلتون و ماریوت هتل‌هایی در مقیاسی بزرگ‌اند که عموماً در نقاط استراتژیک شهرهای بزرگ، در مسیر بزرگراه‌ها یا فرودگاه‌ها بنا شده‌اند و خدمات استاندارد را عرضه می‌کنند. معماری هتل‌های شراتون عموماً ویژگی‌های معماری معاصر را با کیفیت عالی دارد ولی تا حدی محافظه‌کارانه است. برای نمونه هتل شراتون مرکز تاریخی کلونسا در مکزیکو ۴۵۷ اتاق و فضای گردهمایی برای ۵ هزار نفر دارد. همچنین خدماتی از جمله ترجمه همزمان، مرکز تجارت و پست فرود هلیکوپتر ارائه می‌دهد. اتاق‌های هتل اینترنت سریع، تلویزیون با LCD یخچال مجهر، دستگاه قهوه و جکوزی (فقط برای سونیتها) دارند. حجم کل بنا یک مکعب مستطیل است که بخش‌هایی از آن شیشه‌ای و بخش‌هایی پوشیده است. زیبایی‌شناسی

تاریخی با هنری محیط اطراف هتل به آن مراجعه می‌کنند. امروز دیدگاه متفاوتی حاکم است و هتل‌ها به تدریج به مکتب‌هایی تبدیل می‌شوند که در آن تجربه‌ای جدید یا حتی یک رویا محقق می‌شود.

در حال حاضر مرتفع‌ترین هتل دنیا برج العرب در دبی با ۲۸۰ متر ارتفاع، وسیع‌ترین هتل MGM در لاس و گاس با ۶۲۷۶ اتاق و قدیمی‌ترین هتل هوشی ریوکان^۱ در آوازوا ژاپن با ۱۳۰۰ سال قدمت است. این هتل‌ها منحصر به فرد محسوب می‌شوند، دیگر هتل‌ها به وسیله ایجاد تقلوت و ارائه کیفیات خاصی می‌گویند خود را در بازار رقابت فشرده هتل‌داری نشان دهند.

انواع هتل

امروز انواع بسیار متفاوت هتل در سراسر جهان ساخته شده که دسته‌بندی آنها بسیار دشوار است. در نگرشی کلی می‌توان به انواع زیر که رایج‌ترند، اشاره کرد. باید توجه داشت که بعضی هتل‌ها در دو یا سه گروه قرار می‌گیرند. برای مثال هتل شراتون شارل دوگل پاریس

شناخته شده‌ترین روش دسته‌بندی هتل‌ها از نظر مرغوبیت و کیفیت کلی است که با ستاره نشان داده می‌شود. هتل ۵ ستاره بهترین نوع هتل است، اگرچه اخیراً هتل‌های ۷ ستاره نیز مطرح شده‌اند.

از نظر کیفیت کلی، هتل‌ها در سه گروه اصلی دسته‌بندی می‌شوند:

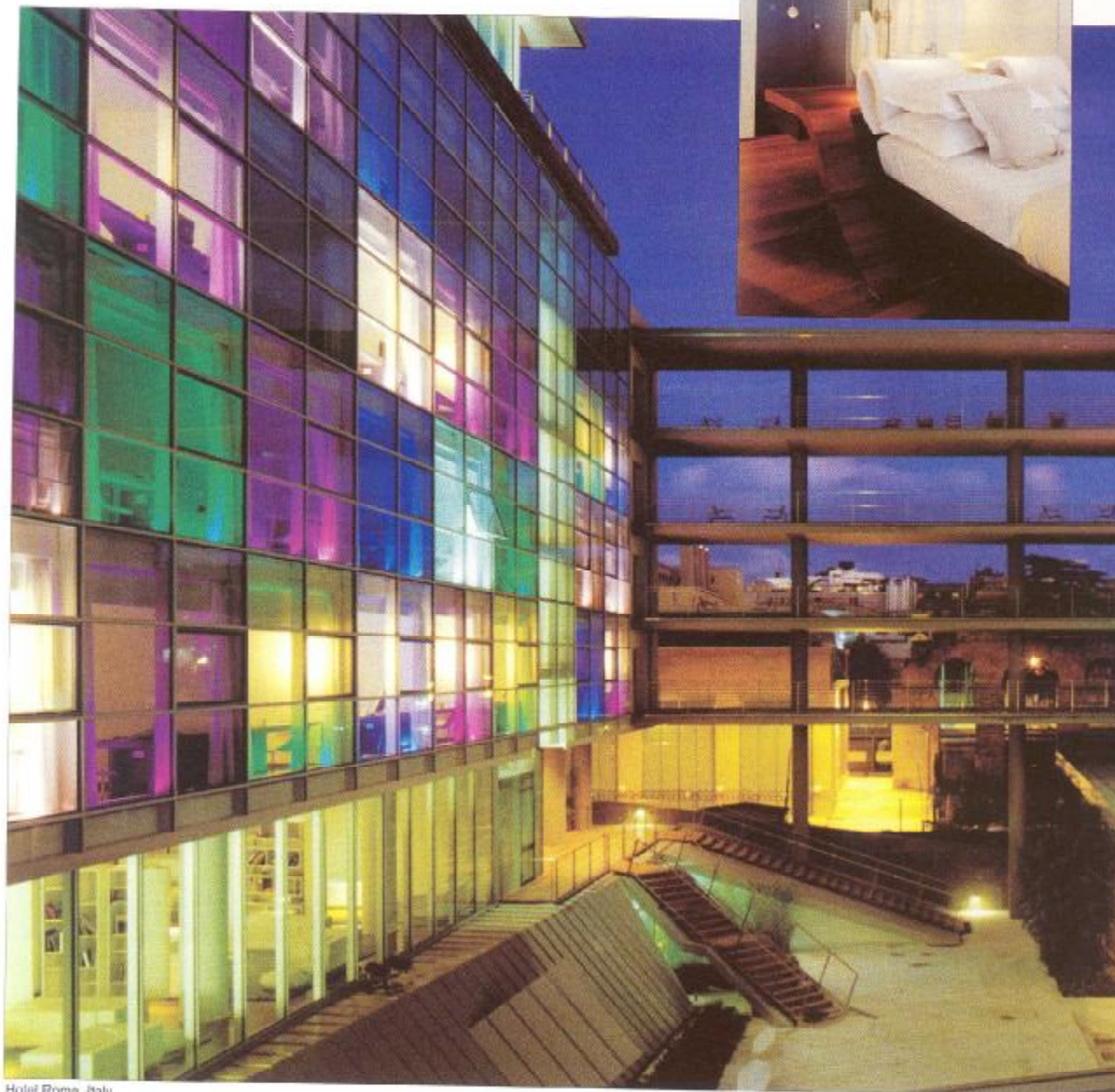
الف: هتل‌های اقتصادی یا اتاق‌ها و خدمات ساده برای مسافران با بودجه محدود.

ب: هتل‌های تجاری یا استاندارد بالا و با خدماتی نظیر ارتباط اینترنتی سریع، سرویس اتوکشی، تحویل روزنامه در اتاق، یخچال، گاوصندوق، رستوران، سرویس حمل و نقل به فرودگاه.

ج: هتل‌های لوکس با معماری بسیار خاص و تزئینات گاه اغراق‌آمیز، رستوران‌های عالی، ارائه همه خدمات در اتاق، استخر، سرویس ماساژ، جکوزی، سونا و...

در نگرش کلی، هتل مکان اقامت برای مسافرائی است که به قصد تجارت یا بازدید از جاذبه‌های طبیعی،

Hotel Roma, Italy

هتل روما ایتالیا

طبیعی و چشم انداز واقع شده‌اند و فضاهای عمومی وسیع و امکانات تفریحی، سلامتی و ورزشی مفصل تر از هتل‌های دیگر در مقیاس مشابه دارند.

هتل آکسیلورا^۴ در سن پدرو د اتاکاما^۵ در شیلی با زیربنای ۱۳۹۲۵ متر مربع در واحدهای با طبیعت خاص با چشم اندازی وسیع و باز به سوی دشت اطراف واقع شده است. معماری و معماری داخلی هتل کنار جرمین دل سل^۶ با توجه به سنت‌های کهن شیلی طرح شده است. سطوح، پرداخت شده‌اند تا حالت روستایی را تداعی کنند. به نظر می‌رسد درهای چوبی و پریش مدرن و هنرمندانه درهای اصطیل و انبار آذوقه پناه‌های روستایی باشند. سطوح دیوارها به سبک سنتی این نواحی به رنگ سفید است و جزئیات چوبی به رنگ

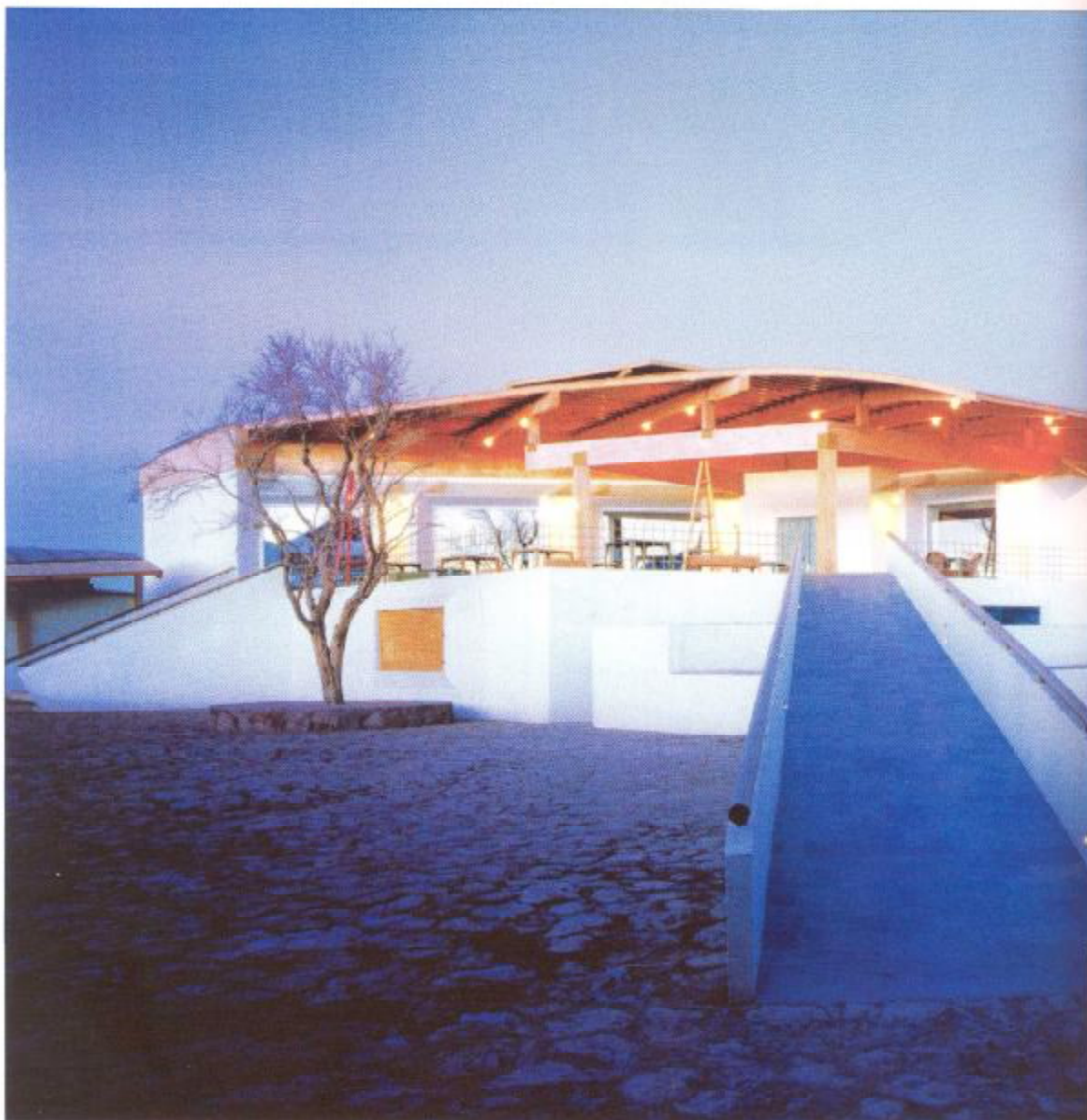
طراحی صنعتی (Design) باشند. برای این منظور معماران موج نو و پیشرو به کار خوانده می‌شوند. در هتل روما^۳ کار دفتر طراحی کینگ و رزلی^۳ در رم مفهوم تجمل دگرگون شده است در دگورلسیون داخلی هتل که با معماری ساده و مینی‌مالیستی آن هماهنگی دارد از اشیای طرح ژان نوویل و جاسپر موریسون^۴ استفاده شده است.

هتل‌های بیلاقی - تفریحی: هتل‌ها به طور عمده پذیرای مهمانانی هستند که به قصدی غیر از جهانگردی، کار و تجارت به آن مراجعه می‌کنند. هتل‌های بیلاقی - تفریحی به صورت مقصد نهایی مورد استفاده قرار می‌گیرند. این هتل‌ها در مناطق ویژه از نظر

کلی و ساده بنا در جزئیات معماری فضاهای عمومی انعکاس یافته است.

هتل‌های شهری: هتل‌های شهری براساس الگوی هتل‌های رنجیره‌ای ولی اغلب در مقیاسی کوچک‌تر ساخته می‌شوند و معماری خاص‌تری ارائه می‌کنند. بسیاری از هتل‌های شهری اروپا ساختمان‌های مرمت شده به سبک ترکیب معاصر و تاریخی هستند، ولی بعضی دیگر از آثار قابل توجه معماری محسوب می‌شوند. در دوران اخیر مفهوم «لوکس» تغییر کرده است و به جای فضاهای کلاسیک با تزئینات اغراق‌آمیز طلایی و نقره‌ای، ترجیح داده می‌شود. فضاها بسیار ساده، شفاف، با جزئیات ساختمانی عالی و اشیای

Hotel Explora, Chile

فیل اکسپلورا شیلی

خشک‌شویی و اتوکشی سریع را در برمی‌گیرد. معماری این گونه هتلها همانند فرودگاهها، مدرن، ساده و تکنولوژیک است. در طراحی نما عایق صوتی برای ممانعت از نفوذ صدای هواپیماها اهمیت ویژه‌ای دارد. هتل شراون در فرودگاه شارل دوگل پاریس کار پل اندرو و هتل آدب با زیر بنای ۱۵۷۰۰ مترمربع و ۲۵۶ اتاق و سوئیت از این گروه هتلهاست. در طراحی این هتل نه تنها در پنجره‌ها و دیوارهای خارجی بالاترین استانداردهای عایق‌بندی در مقابل صوت رعایت شده، بلکه فونداسیونها روی فترهایی قرار گرفته که ارتعاشات زمین ناشی از حرکت هواپیماها را به اسکلت ساختمان منتقل نکند.

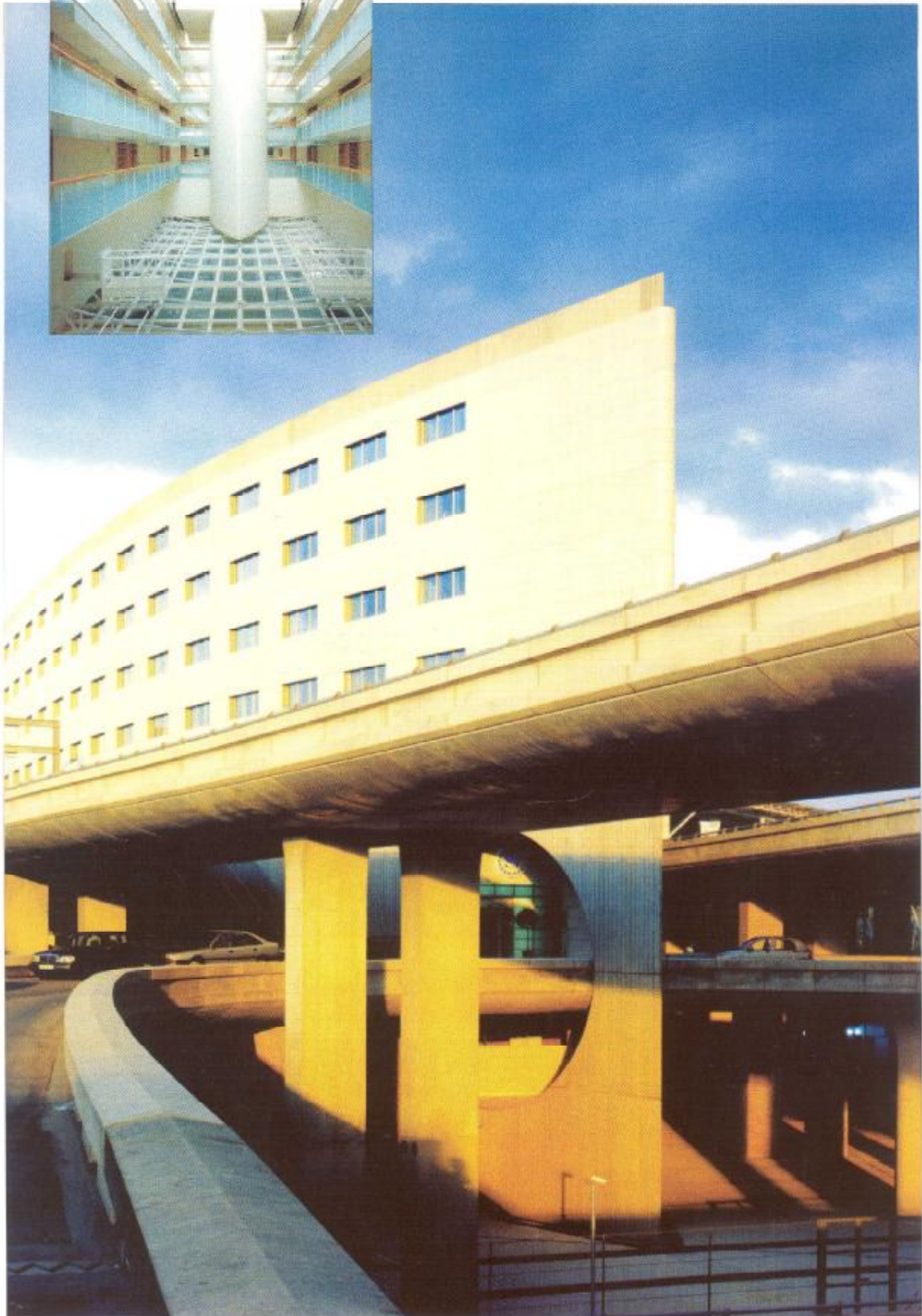
سازماندهی فضایی آنها بازتر از هتل آپارتمان است. آنها اغلب به وسیله راهروها و پلکتهای نیمه‌باز قابل دسترسی هستند و تعداد طبقات ساختمان ۱ تا ۳ است. آنها عموماً حیاط و محوطه‌سازی نسبتاً قابل توجهی دارند.

هتل فرودگاهی: هتلهای فرودگاهی همان‌طور که از اسم آنها پیداست، در نزدیکی یا در مجموعه فرودگاهها ساخته می‌شوند و بیشتر برای اقامت یک روزه یا برگزاری جلسات و گردهماییهای مهم استفاده می‌شوند. کاربری این هتلها به طور عمده تجاری است و خدمات خاص این نوع کاربری شامل اینترنت سریع، تلویزیون ماهواره‌ای، فکس و چاپ، سالن گردهمایی،

طبیعی چوب و سبزی برای هماهنگی با طبیعت اطراف رنگ‌آمیزی شده‌اند.

هتل آپارتمان و هتل اقامتگاه: هر دو این هتلها پاخدهای مسکونی به ابعاد یک آپارتمان کوچک را در برمی‌گیرند و برای اقامتهای طولانی‌تر از هتلهای معمولی طراحی شده‌اند. هتل آپارتمانها عموماً در محله‌های شهری با بافت فشرده قرار دارند و اغلب خدمات استاندارد هتلها را عرضه می‌کنند. با این تفاوت که داخل واحدها آشپزخانه‌ای کوچک و ۱ یا ۲ اتاق خواب مجز، نشیمن و گاه ۲ حمام و توالت وجود دارد. قسنگاهها بیشتر در شهرهای ساحلی، ییلاق و مناطق توریستی نزدیک به طبیعت ساخته می‌شوند و

Hotel Sheraton, Charles de Gaulle airport, France

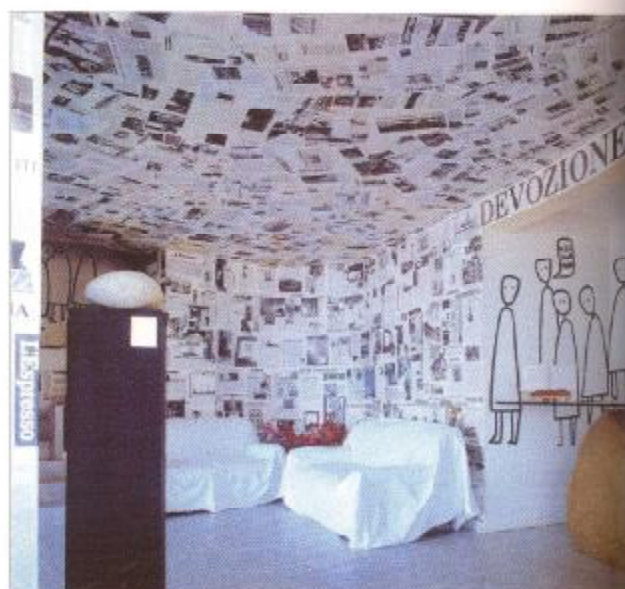
هتل شرتون، فرودگاه شارل دوگل، فرانسه

The Modern, New York

هتل مدرن نیویورک

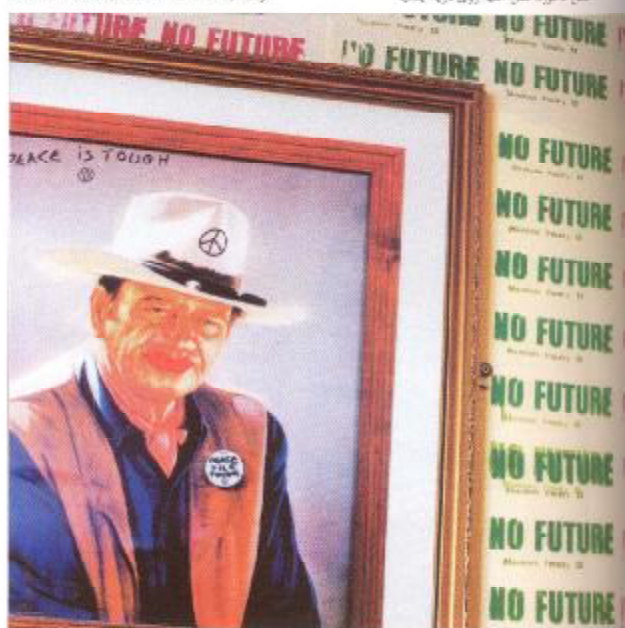

Hotel - Museo, Atelier Sul Mare, Italy

هتل موزه هتل آتلیه روی دریا، ایتالیا

Hotel Pellorocco, England

هتل پلی روتو، انگلستان

تاریخی یا غیر واقعی. هتل پلی روتو^۹ در برایتون انگلستان براساس بشماپلها و نشانه‌های هنر پاپ آرت و فرهنگ زیرزمینی گروه‌های راک دهه‌های ۶۰ و ۷۰ میلادی طراحی شده و هر یک از ۲۰ اتاق آن کاملاً منحصر به فرد است.

هتل - دهکده: در بعضی از مناطق کوهستانی یا ساحلی هتلها به شکل مجموعه‌ای از ویلاها یا ساختمانهای منفردی هستند که یک دهکده را تشکیل می‌دهند. در کشورهایی که در مرمت پیشگام‌اند، شرکتهای سرمایه‌گذاری گاه دهکده‌های تخلیه شده را (بعد از مهجارت جوانان به شهرهای بزرگ) می‌خرند و

جنوب ایتالیا ۴۰ اتاق دارد که ۱۴ اتاق و فضاهای عمومی، توسط نقاش یا مجسمه‌ساز معروفی دکور شده است. بقیه اتاقها نیز به تدریج به جمع آثار هنری خواهند پیوست و هنرمندان دیگری آنها را طراحی و اجرا خواهند کرد. کاربری عمده هتل ارائه یک تجربه استثنایی و تکرار ناپذیر برای اهل فرهنگ و هنر است.

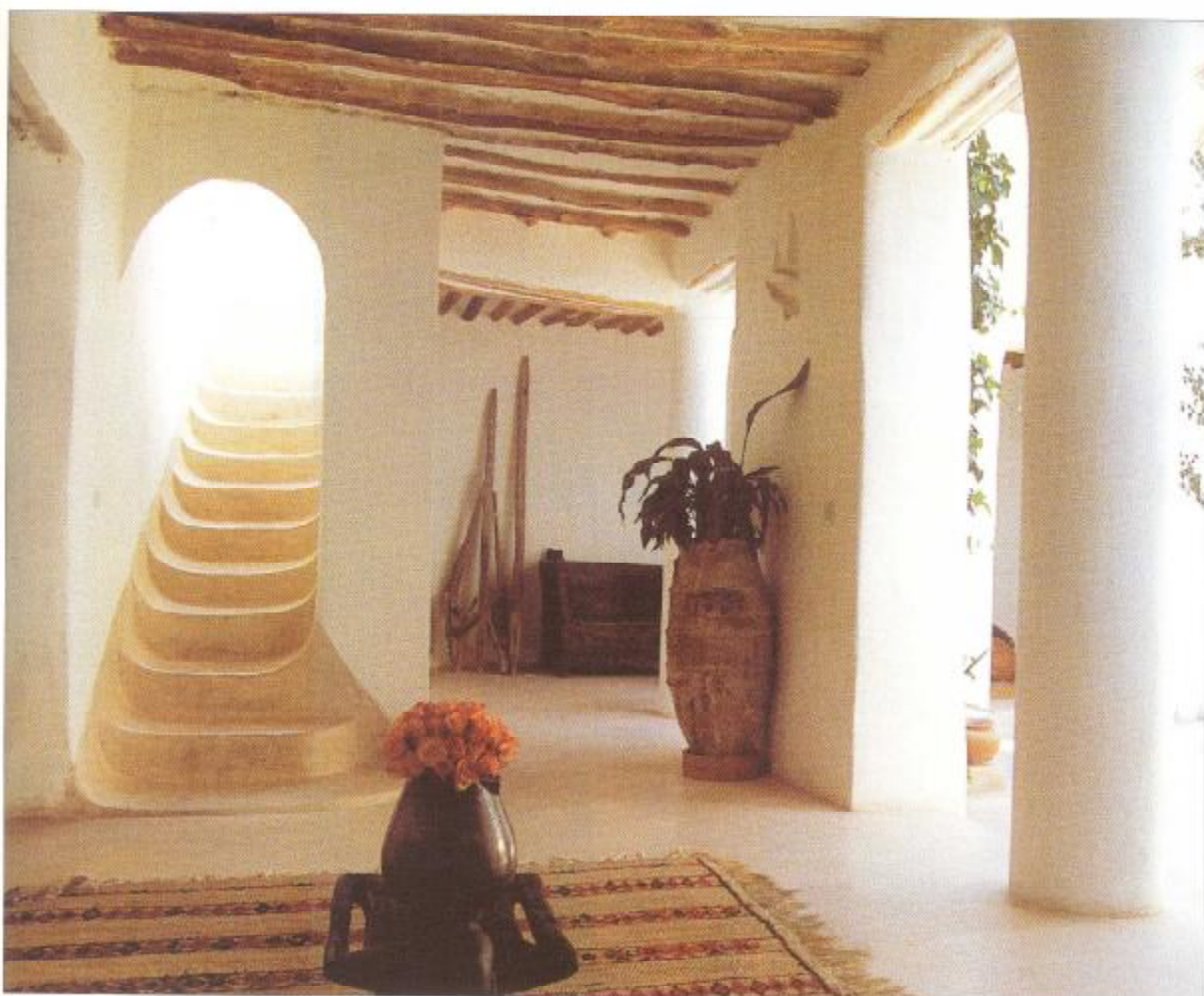
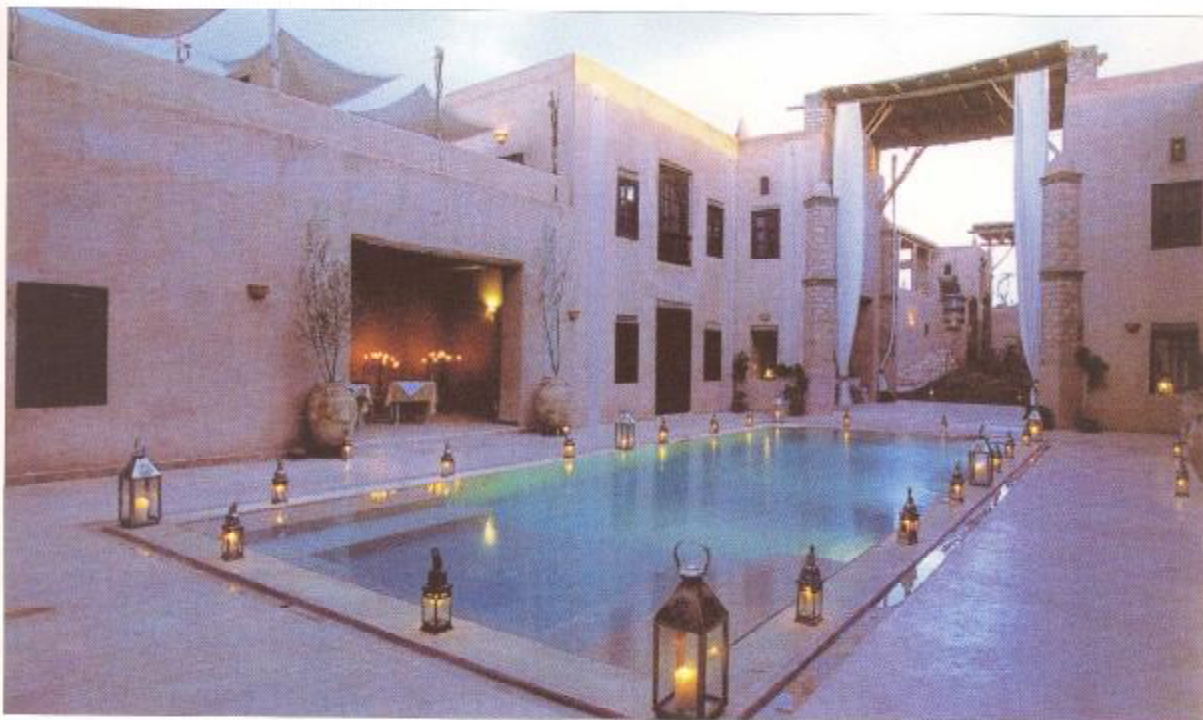
هتل موضوعی: هتلهای موضوعی از نظر معماری و مبلمان یک مفهوم شناخته شده و مشخص را دنبال می‌کنند و اغلب یک دوره خاص هنری، یک مکان ویژه یا یک واقعه تاریخی را بازسازی می‌کنند. در این هتلها افراد می‌توانند به تجربه‌ای استثنایی دست یابند. تجربه‌ای شبیه به بازی کردن در یک فیلم یا صحنه‌آرایی

هتل بوتیک: در این هتلهای کوچک طراحی، اجرا و سلمان بالاترین استانداردها را دارند. فیلیپ استارک به عنوان یکی از مبتکران این نوع هتل شناخته شده است. به کارگیری اشیاء و مبلمان منحصر به فرد از ضروریات این نوع هتل است.

بمعنای نمونه هتل مدرن در نیویورک با توجه به دوره‌های مختلف مدرنیسم از آرت دکو تا پاپ آرت طراحی شده و در مبلمان آن از تابلوها، مجسمه‌ها و مبلمان همان دوران استفاده شده‌است.

هتل هنری (هتل - موزه): در این نوع بسیار نادر از هتلها زیبایی‌شناسی و بهره‌وری هنری مقدم بر دیگر خدمات رفاهی هتل است. هتل «آتلیه روی دریا»^۸ در

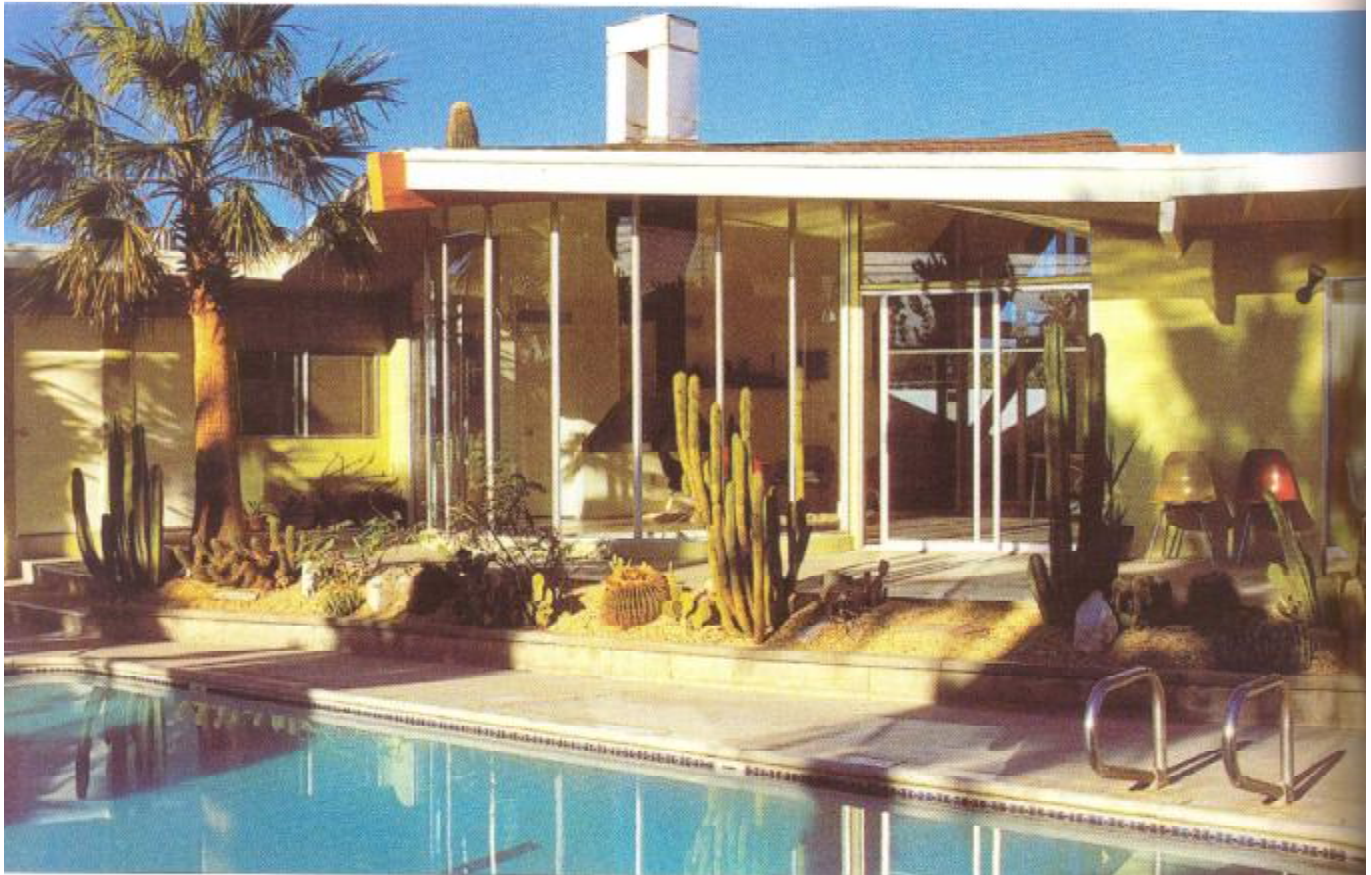

Hotel Caravanserai, Morocco

هتل کاروانسرای مراکش

Hope Springs, America

هتل هوپ اسپرینگز آمریکا

خارج از شهر ساخته می‌شوند و به دلیل ارزانی نسبی زمین در این مکانها آرایشی گسترده دارند و یک یا دو طبقه هستند. در متلها می‌توان اتومبیل را نزدیک اتاق یا سوئیت خود پارک کرد، بدون عبور از سرسرای اصلی مستقیماً به آن وارد شد. در متلها واحدها عموماً با خیلی کوچک (برای رهگذران مجرد) یا خیلی بزرگ (برای خانواده‌ها) با چند اتاق و حمام ساخته می‌شوند. رستوران، سروسا و دیگر فضاهای عمومی متل عموماً جدا و مستقل‌اند. در بعضی از موارد متلها در نزدیکی شهرهای بزرگ یا در حاشیه آنها بنا می‌شوند و به آنها متل شهری می‌گویند. ابعاد متلها عموماً از متلها کوچک‌تر است و بین ۵۰ تا ۱۰۰ اتاق دارند. بعضی از متلها بیلافی- تفریحی هستند و به مقصد نهایی سفر تبدیل می‌شوند. هتل اسپرینگز^{۱۱} در صحرای هات اسپرینگز^{۱۲} در آمریکا نمونه این گونه متلهاست.

پانوشته:

- 1- Hoshi Ryokan
- 2- Roma
- 3- King & Roselli
- 4- Jasper Morrison
- 5- Hotel Explora
- 6- San Pedro De Atacama
- 7- Gorman Del Sol
- 8- Atelier Sul Mare
- 9- Pelirocco
- 10- Charles, Mathieu Boccara
- 11- Springs
- 12- Hot Springs

هتلهای بومی: بسیاری از جهانگردان، خصوصاً آنها که از نقاط دور می‌آیند، دنبال تجربه‌های خاص منطقه‌ای که مقصد سفر است، هستند. مثلاً اروپاییانی که به قصد سیاحت به آفریقای شمالی، مصر، مراکش و تونس سفر می‌کنند به جای اقامت در یک هتل بین‌المللی ترجیح می‌دهند در ساختمانی به سبک محلی یا در بنایی قدیمی اقامت کنند. در ایران نیز در سالهای اخیر شاهد مرمت بناهای مختلفی در بزه، کاشان و دیگر مناطق تاریخی و تبدیل آنها به هتل بوده‌ایم. هتل کاروانسرا^۱ در مراکش کار شارل و ماتیو بکار^۱ مجموعه‌ای است که با الهام از کاروانسراهای قدیمی مراکش ساخته شده و اگرچه جدید است، به نظر بنایی مرمت شده می‌آید. در دکوراسیون داخلی از چراغها، گلدانها و مبلمان قدیمی محلی استفاده شده است.

متلها: متلها خدماتی مشابه هتلها ارائه می‌کنند ولی چیدمان و سازماندهی فضایی آنها با هتل متفاوت است. مشتریان متلها عموماً دو گروه‌اند. اول خانواده‌ها یا کسانی که با اتومبیل سفر طولانی می‌کنند و نیازمند توقف کوتاه در محلی نزدیک به جاده اصلی هستند. دوم کسانی که مایل نیستند رفت و آمدشان زیر نظر جماعت نشسته در سرسرای هتل یا کارمندان پذیرش هتل قرار گیرد. بنابراین متلها عموماً در مسیر جاده‌های اصلی و

به شکل یک هتل - دهکده بازسازی می‌کنند. تنوع کاربری و آرایش این گونه هتلها تا حدی شبیه یک دهکده واقعی است.

هتلهای خاص یا غیرمتعارف: هتل‌داران در پی ایجاد جذابیتی استثنایی برای هتلهای خود دست به ابتکارات خاصی می‌زنند که گاه کاملاً منحصر به فرد است. برای مثال در کاستاریکا هتلی به نام هتل درختی وجود دارد که در آن از درختان زنده به عنوان سازه استفاده شده است. در سوئد هتلی را یکپارچه از یخ ساختند. این هتل در فصل بهار آب می‌شود و با آغاز فصل سرد دوباره با برف و یخ ساخته می‌شود.

هتلهای کمپسولی: این نوع هتل در ژاپن رواج دارد و هدف آن امکان استراحت چند ساعته مسافران روزانه (تجارت و کارمندی) که مرتباً از یک شهر به شهر دیگر در سفر هستند) در فضایی بسیار محدود است. در این هتلها اتاق وجود ندارد بلکه فضاهایی مثل کندوی عمل روی هم قرار گرفته‌اند و هر کدام کمی بزرگ‌تر از یک نایب هستند و فرد می‌تواند در آن به صورت دراز کشیده استراحت کند. این هتلها در ژاپن که وقت استراحت بسیار کم و قیمت زمین فوق‌العاده گزلی است کاربرد دارند.

برنامه ریزی و تیپولوژی هتل

STRATEGIES AND TYPOLOGIES IN HOTEL DESIGN

Hubertus Adam / Translated by Azita Izadi

هوبرتوس آدام / ترجمه آزیثا ایزدی

Detail, 3/2007.

داشت. هتلها جایی ساخته می شوند که بیشترین رویدادهای اجتماعی اتفاق می افتد. به عنوان مثال در یک هتل «کنگره» فضاهای خاص جلسات کنگره در خود هتل ادغام می شود یا ممکن است هتل در نزدیکی کنگره ساخته شود. معمولاً در میان هتلهای ۴ ستاره هتلهای کنگره در رده ساختمانیهای شهری هستند. از سوی دیگر هتلهای سمینار و کنفرانس در مناطق روستایی و دورافتاده پیرامون شهر هم کارایی دارند و امتیاز آنها برای برگزار کننده این است که هیچ فعالیت مهم دیگری در اطراف هتل توجه شرکت کنندگان را از برنامه های پش رستی شده منحرف نمی کند. نقاط جذب دیگری هم به شکل مراکز خرید، تئاتر موزیکال و دیگر تسهیلات تفریحی می توانند به هتل اضافه شوند. گاهی اوقات مقوله «موضوعی» تمامی هتل را تحت الشعاع قرار می دهد.

جدیدترین نمونه، «آلیزه» در کنار یورو پارک، در واقع شیشه سازی «کنیزه» رم است. کنیزه ای با اتاقهای هتل، در واقع ایجاد پارکهای موضوعی در آمریکا، به پیدایش هتلهای موضوعی انجامید که به خصوصی در اواخر ۱۹۸۰ در لاس وگاس به اوج خود رسید.

هتل «نوب» در بخش شرقی بندر آمستردام نشان می دهد که شکلهای پیوندی می توانند به روشی غیرمتعارف به کار گرفته شوند. در اینجا ایده اصلی تأکید بر «پیام فرهنگی» و ایجاد محلی است که علاقه مندان به هنر بتوانند در محیطی آرام و دوستانه یکدیگر را ملاقات کنند. با این هدف MVRDV یک باتسیون قدیمی مهاجران را به صورت هتل درآورد. هتل لوید ۱۲۰ اتاق دارد که در رده ۲ تا ۵ ستاره قرار می گیرند. تعدادی از بهترین طراحان مدرن هلند برای طراحی اتفاق انتخاب شدند. یکی از طراحان، دیوآره های سه قسمتی از پلی استر در اتفاقا نصب کرده که اجزای سرویس بهداشتی به آن متصل هستند.

شکلهای پیوندی مورد علاقه هتل سازان اند، چون دامنه فعالیت آنها را وسعت می دهد و در نتیجه درصد اشغال اتفاقا را بالا می برد. یک استراتژی جدید

خود را به یک طراح خاص، و البته نه به طراحی خاص، نشان دادند. بدون تردید در دهه های اخیر بیشترین تغییر در زمینه هتل سازی، در روش روز آمد کردن و توسعه فضاهای عمومی هتلها و تجهیزات و خدمات اضافی صورت گرفته است. به عنوان مثال، بخشهای بدنسازی، امروز از ملزومات هتلها به شمار می آیند. استخر سرپوشیده کلاسیک که بسیار هم پر هزینه است، دیگر زیاد خواستار ندارد. در عوض بخش زیبایی و تناسب اندام شامل استخرهای کوچک، محوطه های ورزشی و فضای درمانهای ویژه بر طرفدار است. تناسب اندام، بازار بزرگ آینده است و بسیاری از هتلها در سالهای اخیر در این بخش سرمایه گذاری کرده اند. معروف ترین آنها، حمامهای آب معدنی والس کار پیتز زامتور است. در سال ۲۰۰۵ هتل کیسل با اتاقهای مدرن و علاوه بر آن، با یک ردیف حمام شرقی کارین ون برکل و دفتر معماری او استودیو UN بازگشایی شد. گسترش سالتیهای بدنسازی را می توان پیامد گرایش بیشتر به حفظ سلامتی و تناسب اندام دانست. علاوه بر اینکه امکان این گونه فعالیتها را هم در تمام طول سال فراهم می کنند. تنوع خدمات هتلها به کاهش خطرات اقتصادی کمک می کند. در اواخر سال ۲۰۰۶ در اروسا، ماریو پوتا «واحه کوهستانی» را در کنار گراند هتل طراحی کرد. در وضعیت مشابهی، در هتل Bellevue در بازسازی بخشی از ساختمان، تجهیزات بدنسازی را که به گفته مدیر هتل به عنوان «فعالیتهای تمام فصول» ضروری اند به آن افزودند که شامل یک استخر آب شور، اتاق استراحت، سالتیهای بدنسازی و فضاهایی برای خدمات زیبایی و نمداد اعصاب بود. جاذبه های خورده و خوراک هم در مرحله دوم اضافه شدند. بخشهای پیوندی هم از الحاقات جدید در هتلهای مدرن است. قدمت هتلهایی با پس زمینه دوگانه به «عصر زیبا» باز می گردد، که هتل سازان با موفقیت بهترینهای دنیا را که ساده ترین نمونه آن یک رستوران بود، در یک هتل گرد می آوردند.

به هر حال، آن نوع هتلهایی که ترکیبی از خدمات هتل با هنر آشپزی، تالارهای کنفرانس، بدنسازی و تسهیلات دیگرند، امکانات بالقوه بیشتری خواهند

در دهه های ۱۹۶۰ و ۷۰، به نظر می رسید فرهنگ هتل دیگر چیزی در چشمه ندارد. بازار از اپارتمان-هتلهای بی شکل و ساختمانیهای زنجیرهای اشباع شده و هتل به عنوان یک نهاد، وجهه عمومی خود را که زمانی وجه تمایز آن از بناهای قصر مانند «عصر زیبا» بود، از دست داده بود. اما از اواسط دهه ۸۰ به نظر می رسد این گرایش متوقف یا متعادل تر شده است. در ۱۹۸۴ یان شراگر هتل مورگان را در منتهی افتتاح کرد که با مبلمان و اثاثیه عالی و مناسب و طراحی داخلی اندره بوتمن -طراح پارسی- معیارهای جدیدی ارائه داد و ایده طراحی هتل زاده شد، که پس از هتلهای کوچک، خاص و یوتیک مانند سالتی لون به هتل هادسن ۸۲۴ اتاقه کار استارک رسید که در سال ۲۰۰۰ افتتاح شد.

شراگر و استارک تشخیص داده بودند که فضاهای عمومی نقش مهمی در موفقیت هتل و جلب مشتریان دارند. به ندریج، طراحی هتل، بازار متنوع و وسیعی یافت و پروژه های جالب توجهی نیز ساخته شدند، از جمله کار یکی از شاگردان استارک، ماتالی کراست در نیس. کار وینچنزو کوبیس در میلان، کریم رشید در آتن، گروه معماری گرفت در برلین و ران آراد در ایتالیا.

نقطه اوج این طرحها هتل «دروازه آمریکا» در مادرید است که اواخر سال ۲۰۰۵ تکمیل شد. این نوع هتلها می توانند جایگزینی برای هتلهای زنجیره ای کمپانیهای بین المللی باشند که به دنبال شناساندن نام و تصاویر تجاری خود در دنیا هستند. این کار به کاهش هزینه های آنها کمک می کند، اما در عین حال سلیقه مشتریانی را هم که کارهای جدید و غیرمنتظره را نمی پسندند، منعکس می کند. اختلاف اصلی هتل سازان و معماران همین جاست. مثلاً در طراحی هتل پارک هایت در زوریخ (۲۰۰۵) طراحی محوطه های عمومی و اتفاقاً به یک دفتر طراحی داخلی آمریکایی واگذار شد.

در عین حال، نشانه هایی از تغییر روشهای هتل بزرگ زنجیره ای هم دیده می شود. چندی پیش طراحی همه هتلهای جدید رادیسون آس آس، به ماتئو تان واگذار شد. در واقع، آنها با این کار اعتماد

Restaurant in Hotel Semiramis, Athens, 2004;
interior design: Kerim Rashid

رستوران هتل سمیرا، آتن، ۲۰۰۴؛ طراحی داخلی:
کریم راشید

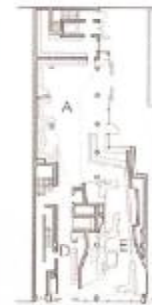
Basement plan, scale 1:1300

نقشه زیرزمین، مقیاس ۱:۱۳۰۰

Hotel Q1, Berlin, 2004; interior design: Graft

هتل Q1 برلین، ۲۰۰۴؛ طراحی داخلی: گرافت

Ground floor plan, scale 1:750

A. Bar, restaurant
B. Open-air pool
C. Fitness area
D. Reception
E. Lobby
F. "Hamam"
G. Void
H. "Cultural
message"
J. Dining room
K. Theatre

A. بار-رستوران
B. استخر روباز
C. باشگاه
D. پذیرش
E. لابی
F. حمام
G. فضای خالی
H. "پیام فرهنگی"
J. سالن غذاخوری
K. تئاتر

Hotel Puerta America, Madrid; interior design: Plasma Studio

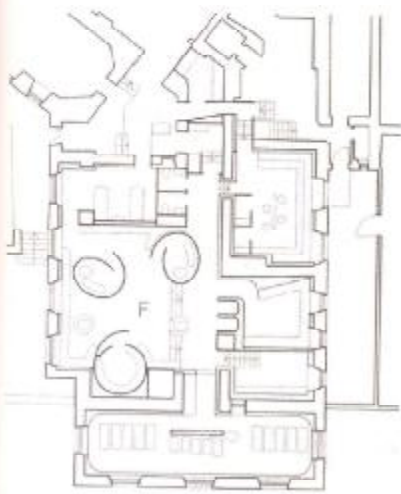
هتل پورتا آمریکا، مادرید؛ طراحی داخلی: استودیو پلاسما

Bar in Hudson Hotel, New York; interior design: Philippe Starck

بار هتل هادسون، نیویورک؛ طراحی
داخلی: فیلیپ استارک

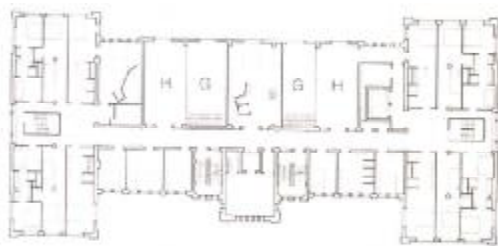

نقشه طبقه حمام مقیاس 1:500
Floor plan of "hamam", scale 1:500

Hotel Castell, UN Studio

هتل کستل، استودیو UN

5th floor plan, scale 1: 750

نقشه طبقه پنجم مقیاس 1:750

Lloyd Hotel, Amsterdam; MVRDV

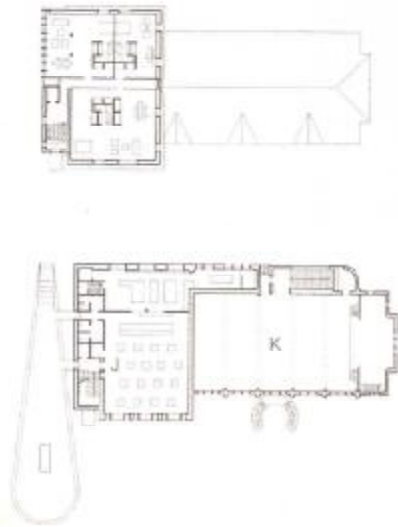

هتل لویڈ، آمستردام، دفتر معماری MVRDV

Hotel Stral, Milan; interior design: Vincenzo de Cotiis

هتل Stral میلان: طراحی داخلی: وینچنزو د کوتیس

نقشه اتاق زیرشیروانی و طبقه همکف هتل Rigiblick، میلان ۱۸۰۰۰
Ground floor and attic plans, hotel Rigiblick, scale 1:1000

Hotel Rigiblick, Zurich, Burkhalter Sumi

هتل Rigiblick زوریخ، بیرکالتر سومی

Hotel Haackenhaus, Ramsau; Richter Nautilinn

هتل Haackenhaus رامس، ریشتر ناولین

Hydropolis underwater hotel project, Dubai; Joachim Hauser
پروژه هتل زیرآب Hydropolis، دبی، یوآخیم هاسر

Grand Hotel Dolder, Zurich; Foster and Partners

هتل بزرگ Dolder، زوریخ، فاستر و پارتنر

برای کنگره درمی آورد، هزینه تقریبی توسعه و تجهیز خود هتل ۳۰۰ میلیون فرانک سوئیس برآورد شده است.

البته در هیچ جای دنیا مثل امارات متحده عربی، ثروت و پول چنین راحت به نمایش گذاشته نمی شود. هتل برج العرب دبی نمونه جبرتناپذیری از پدیده جدید هتلهای بیش از ۵ ستاره است. از پروژه های عجیب و غریب دیگر Hydropolis کار معمار آلمانی Joachim Hauser تفریحگاه عظیمی در زیر آب برای دبی طراحی کرده است. در نقطه مقابل و در مقیاسی دیگر، بازار ارزان قیمت هم شاهد ظهور یک رفیق است. پس از موفقیت هتلهای زنجیره ای ارزان تری مثل Etap و Formule1 با اتاقهای استاندارد ولی با حداقل تجهیزات، هتلهای ارزان قیمت خطوط هوایی هم وارد بازار هتل و خدمات آشپزخانه ای شدند. اولین گروه این هتلهای «صاده» در لندن و بارل افتتاح

کردن غذا را در آپارتمان فراهم می کند. امروز مرزهای بین هتلهای معمولی و هتلهای کمکی ملایم تر شده اند. هتلهای کمکی انواع تسهیلات اقامتی، از خانه های اجاره ای مخصوص تعطیلات تا اردوگاه ها و خانه های مشترک و خوابگاه های جوانان را در برمی گیرد. نمونه آن خانه ای است که در زمان مشخصی از سال مورد استفاده قرار می گیرد و از طریق سرآبداری با خدمات هتل در ارتباط است. خانه های سالمندان هم می توانند بازار پر رونقی برای هتلهای کمکی باشند.

در سالهای اخیر پیش بینی بخشهای تجملی هم مورد توجه قرار گرفته. به عنوان مثال گروه معماری Kempinski جان تازه ای به تجهیزات قدیمی چشمه های آب معدنی Helligendamm داده و نورمن فاستر هم با گسترش گراند هتل Dolder در زوریخ آن را به صورت یک تفریحگاه شهری - شامل مرکزی

دیگر، ساخت و فروش خانه در مجاورت یا حتی در بخشی از هتل است. بودجه ای که از این راه فراهم می شود می تواند برای تجهیز و بازسازی هتل موجود سرمایه گذاری شود. نمونه چشمگیر این ایده، پروژه فریتز و دمرون برای توسعه هتل «داوس»، برجی است شامل واحدهای مسکونی و هتل. هتل Rigiblick هم که در سال ۱۹۰۱ در زوریخ ساخته شده بود، در سال ۲۰۰۴ با تغییراتی به هتل «زوریخ برگ» ملحق شد و علاوه بر رستورانها، هفت آپارتمان به مساحت ۴۵ تا ۹۰ مترمربع برای اقامت طولانی تر مهمانی که محیط خصوصی تر و تا حدودی گمنام را ترجیح می دهند، ساخته شد.

این آپارتمانهای شامل خدمات هتل، می توانند در خود هتل یا جدا از آن باشند. امتیاز این واحدها بر اتاقهای معمولی هتل، فضای بزرگ تر و وجود آشپزخانه کار گذاشته شده ای است که امکان آماده

Ground floor plan, hotel Riders, scale 1:1000

نقشه طبقه همکف هتل Riders مقیاس 1:1000

Hotel Riders Palace, Laax, 2001; Raimo Meierhofer; Multimedia room, lounge

هتل Riders، لاکس، ۲۰۰۱؛ رانه میهروفر؛ اتاق چندرسانه‌ای، سالن

Green Plaza Shinjuku, Tokyo

هتل Shinjuku، توکیو

Easyhotel, London, 2005; EPR Architects

هتل Easy لندن ۲۰۰۵؛ دفتر EPR معماری

گرفته شد. در اینجا اتاقهایی برای ۴ تا ۷ نفر و همچنین فضای رستایی و سوئیتهای دو نفره هم ارائه می‌شوند. طی ۱۰ سال آینده هتلهای ارزان قیمت احتمالاً بیشترین رشد را در بازار هتل (دست‌کم در آلمان) خواهند داشت. در حال حاضر، این هتلها تنها ۳ درصد از سهم بازار را در اختیار دارند. پیش‌بینیها نشان می‌دهند که این رقم تا سال ۲۰۱۰ به ۲۵ درصد و حتی احتمالاً تا سال ۲۰۱۵ به ۳۰ درصد خواهند رسید.

می‌دهند. یکی از شناخته شده‌ترین این نوع هتلهای Shinjuku در توکیو است. ۳ کابین خواب روی هم قرار می‌گیرند و فقط با یک پرده از راهرو جدا می‌شوند. نمونه دیگری از انواع جدید که برای نسل امروز طراحی شده، هتل Celerina در نزدیکی سن موریتس است که در سال ۲۰۰۶ ساخته شده و مسافران با توجه به توانایی مالی خود، می‌توانند در کیسه خواب و در اتاقی ۱۲ نفره یا در کلبه‌ای راحت و بزرگ بخواهند. استراتژی مشابهی در Raiders Palace Hotel به کار

شدند. برخلاف هتلهای زنجیره‌ای ارزان، این هتلهای جدید در مراکز شهری پرجاذبه ساخته شده‌اند. اتاقهای آنها کوچک‌اند و حداقل لوازم ضروری را دارند، اما طراحی آنها قابل قبول است. مفهوم جدید دیگری که آن هم در انگلستان رایج شده، «یوتل» (Yotel) نامیده می‌شود که شامل سلولیهایی است که می‌توانند در فضای موجود در یک ردیف به هم متصل شوند. این شکل مناسب‌تر «هتل» - کپسولهایی است که از دهه ۱۹۷۰ در ژاپن ساخته شدند و هدف اصلی آنها مسافران اداری بود که آخرین قطار را از دست

پیچیده می گویم، پس هستم

I SPEAK COMPLICATED, SO I EXIST

Babak Shokoufi

بابک شکوفی

The writer examines the historical background of transforming architectural literature into an obscure, pompous and pretentious intellectual language in last decade of 1970. He believes that through this period the dying modernism was faced with a mounting criticism and many architects and architecture writers were influenced by new post-modernism movement which had already influenced other domains such as linguistics, semiology, philosophy, literary criticism, human sciences, and psychology.

Babak Shokoufi assumes that the postmodern literature has had two main characteristics:

- 1- A complex and obscure language.
- 2- The usage of allegory and concepts of the domain of arithmetic and physics which have entered the domain of human sciences.

A clear example, as writer says, is Eisenman's efforts - when explaining his own projects - to translate the French philosopher, Jacques Derrida's deconstructive ideas into architectural language. According to the writer, application of philosophical ideas to architecture did continue up to the 1990s when architecture criticism has become a part of modern architecture; in other words, architecture isolated from their critical context were considered incomplete. So this approach was an appropriate fertile soil for unfounded pseudo philosophic arguments justifying mediocre works of architecture.

Writer believes that although this tendency is not fashionable in the western world anymore, it is still alive in some Iran's intellectual architecture circles where terms, such as: non-Euclidean geometry, chaos theory, fractals, Quantum, Hyper space, mobius strip... are much heard.

Finally writer asks: Isn't it the time to question ourselves, what is the point in all these? what has been the result of these kind of approach on producing a "true and qualified architecture?" shouldn't we consider architecture just by means of architecture, using basic concepts of space, and its composing elements.

He concludes: in fact, theories emerge and die but true buildings are here to stay.

تجلی این نوشته‌های خیلی مهم اند. ریشه‌های این فروکاستن معماری به یک لعلغه زبانی بر طمطراق و روشنفکر نمایانه به اواخر دهه هفتاد میلادی می‌رسد. زمانی که مدافعان از نفس افتاده مدرنیسم با انتقادهای شدیدی روبه‌رو شدند و بسیاری از معماران و روشنفکران تحت تأثیر افق تازه‌ای به نام پست‌مدرنیسم قرار گرفتند. این افق تازه بیشترین تأثیر را در حوزه‌های زبان‌شناسی، نشانه‌شناسی، فلسفه نقد ادبی، علوم اجتماعی و روان‌شناسی به جای گذاشت. البته اطلاق صفت پست‌مدرنیستی به این متون را نباید با سبک تاریخ‌گرایی که با عنوان پست مدرن در معماری مطرح شد، یکی دانست. بسیاری از این متون دو مشخصه اصلی داشتند:

- ۱- زبان پیچیده و غامض
  - ۲- تمثیلهای و فیلسفای میان رشته‌ای و به خصوص انتقال مفاهیم از حوزه ریاضیات و فیزیک جدید به حوزه علوم انسانی
- در دهه هشتاد میلادی برخی از معماران نوگرا همچون چارلز جنکز و پیترو ایزمن کوشیدند ارتباطی از گانیک میان آثار خود و این متون پست‌مدرنیستی برقرار کنند. تلاشهای ایزمن برای ترجمه مفاهیم و ایده‌های دی کانتسراکتیویستی فیلسوف فرانسوی زاک دریدا به زبان معماری، در توضیحات خود او درباره پروژه‌هایش آشکار است.
- ارجاع ایده‌های معماری به متون فلسفی چنان پیش رفت که در دهه نود نقد معماری جزئی از ماهیت معماری جدید محسوب می‌شد. یعنی آثار جدید معماری چنان از متون انتقادی آنها کامل تلقی نمی‌شدند و این رهیافت خطرناکی بود، چون در این چارچوب یک فرد حرفه‌ای به راحتی می‌توانست هزار و یک آسمان و ریسمان شیء فلسفی را برای توجیه یک اثر متوسط معماری به هم بیاورد. در صورتی که معماری واقعی، مستقیماً جسم و روح استفاده‌کنندگان را متأثر می‌کند. این تأثیر با استفاده از زبان معماری و ابزار بیان معماری صورت می‌گیرد و نه به واسطه تمسک به حوزه‌ای خارج از معماری. برای لذت بردن از یک اثر با ارزش معماری به هیچ متن توجیهی نیاز نیست.

امروزه مؤلفه‌های مؤثر در شکل‌گیری فضا و روند تولید فضای معماری به عنوان یک همگنشت اجتماعی/ استعاری را نمی‌توان جدا از تحولات سوبژکتیو عینی و ذهنی عصر فر اطلاعات بررسی کرد.

ما در قرن تازه‌ای با گذاشته‌ایم که فضیلت تقلیدسی سازواره‌های کهن به عنوان نمادی از جامعیت، در یک روند نامحسوس ولی دائمی از هم‌نشینیهای دال و مدلول در حال بهار شدن است.

عمق توپولوژیک و بسامدهای این دنیای جدید را تنها می‌توان در یک هم‌نشینی غیراقلیدسی غایت‌شناسانه احضار کرد و به تپش واداشت.

اکنون تصور زمان (استمرار) و مکان (امتداد)، مستقل از ثابت کیهانی نور امکان‌پذیر نیست زیرا این نامعادلات فراکتالی هستند که با شتاب غیرقابل بازگشتی تقدیر محتوم ما را نقش می‌زنند. ما در آستانه یک ابرحاد فضای کوانتومی قرار گرفته‌ایم که در آن فراجنسیت^۱ به مکاشفه‌ای انتزاعی بدل شده است.

نوشته بالا برای شما چه معنی می‌دهد؟ اگر معنای آن را نفهمیدید ناراحت نباشید چون این نوشته برای من هم که آن را نوشتم معنایی ندارد. این نوشته می‌تواند بخشی از یک سخنرانی در یکی از دانشگاه‌ها یا سمینارهای معماری باشد و سخنران هم می‌تواند اطمینان داشته باشد که حضار را نه تنها هاج و واج کرده، بلکه تحت تأثیر فضل و دانش خود قرار داده است. در عین حال باز هم مطمئن باشد که هیچ یک از حضار به او اعتراض نمی‌کند که این حرف‌ها بی‌معنی یا بی‌ربطند. چون کسی نمی‌خواهد اعتراف کند اصلاً توی باغ این حرف‌ها نیست.

این نوشته‌ها در یک مسابقه معماری هم می‌تواند کاربرد داشته باشد. می‌توان بخشهایی از آن را به صورت محو در زمینه پرسپکتیوهای محوتر چاپ کرد تا چنین القا شود که آن پرسپکتیوهای تخیلی و گنگ،

اگر چه امروز دیگر اغلب معماران مشهور (از جمله ایزنمن) برای توضیح کارهای خود به متون فلسفی پست مدرنیستی استناد نمی کنند و سعی دارند به توضیح فضا با زبان معماری بپردازند ولی این عادت وارداتی هنوز در بخشهایی از لایه های روشنفکری معماری ایران رواج دارد و بسیاری کلمات و موضوعات مد روز می شوند که استناد به آنها نشانه آواکارد بودن به شمار می آید. مثلاً هندسه غیر اقلیدسی، نظریه آشوب، فراکتالها، توپولوژی، مکانیک کوانتومی، حاد فضا (Hyper Space)، بحث دال-مدلول، توار موبیوس و ... در حالی که هیچ کس نایه حال نتوانسته نشان دهد این همه گریز به حوزه های خارج از معماری، آن هم به صورت سطحی و ناقص، چه تأثیری در تولید یک اثر واقعی معماری^۱ ارزشمند داشته است. آیا سرگرم شدن بیش از حد به این گزاره ها در بهترین حالت به تولید آثار معماری کافذی صرف نمی انجامد؟

آیا در این صورت ما معماری و ساختن را از کاری بسیار جدی به یک تفتن صرف بورژوازی یک تقلیل نداده ایم؟

چه کسی می تواند ثابت کند یک اثر فلرشنوی مجالیه شده به صرف اینکه حجمی غیر اقلیدسی دارد فضیلت خاصی یافته است؟ چرا باید هر ساختمانی که در حجم خارجی آن اشاراتی به توار موبیوس باشد مقبول افتد؟

چرا برخی از دانشجویان ما باید چنان وقتشان را برای تولید حاد فضای مجازی تلف کنند که از ساده ترین توانایی حرفه ای در تولید فضای واقعی محروم باشند؟ (یعنی کاری که بعد از فارغ التحصیلی واقعاً باید انجام دهند).

درست است که برخی شبیه سازیهای متحرک کامپیوتری و ارتباطات اینترنتی را دنیای مجازی نام نهاده اند، ولی آیا این همه باید ما را از دنیای کاملاً واقعی غافل کند؟

البته در توجیه این توجه به دنیای مجازی ما معماران همیشه می توانیم بگوییم که امکانات مملکت توانایی به منصف ظهور رساندن خلاقیتمان را ندارد...

منظور نفی نقد معماری یا ادبیات معماری نیست بلکه منظور این است که نقد معماری عمدتاً باید با زبان معماری و با اشاره به مفاهیم پایه ای فضای معماری و عناصر تعریف کننده آن صورت گیرد و کمتر به وام گیریهای دوپهل و غیر دقیق از حوزه های دیگر بپردازد.

هر چیز مبهمی ضرورتاً ژرف نیست و بدون تردید حوزه معماری با حوزه اندیشه و نظریه پردازی رابطه تنگاتنگ دارد و بنیادهای فکری مشخصی را می توان در هر اثر معماری جستجو کرد. چیزی که این نوشته با آن مخالف است نه فلسفه، بلکه فلسفه باقی تصنعی است. طرفداران پیچیده گویی در ایران معمولاً به آثار ژاک لاکان، ژان بودریار، ژیل دلوز و... استناد می کنند ولی متأسفانه اغلب این معماران و دانشجویان هرگز آثار اصلی این نویسندگان را نخوانده اند و تنها از طریق ارجاعات پراکنده در متون دیگر و به صورت سطحی با افکار این نویسندگان آشنا شده اند. از این گذشته حتی اصل این آثار را نیز نمی توان وحی منزل دانست.

چند سال پیش کتابی در محافل دانشگاهی و روشنفکری فرانسه و کشورهای انگلیسی زبان سروصدای زیادی به پا کرد. عنوان اصلی کتاب ظاهراً قریبهای روشنفکرانه، سوءاستفاده فیلسوفان پست مدرن از علم^۲ است که خوشبختانه اخیراً با عنوان چرندیات پست مدرن به فارسی ترجمه و چاپ شده است. در این کتاب به طور مستند و با مثالهای فراوان برخی تناقضات و آشفتگیهای متداول در آثار پست مدرنیستی همراه با استفاده های اشتباه از مفاهیم و واژگان رایج در فیزیک و ریاضیات نشان داده شده است. به عنوان نمونه در آثار ژاک لاکان که برخی شاخه های ریاضیات و توپولوژی را با ساختار بیماری روانی ربط می دهد، اشتباهات متعدد ریاضی موجود است. از جمله اشتباه گرفتن اعداد گنگ به جای اعداد موهوم، استفاده اشتباه و دل به خواهی از برخی کلمات کلیدی در نظریه ریاضی فشرده گی، یا عدم توضیح منطقی برای ادعاهایی از این دست که چرا سطح برآمده توپولوژیکی دقیقاً همان ساختار روان نژد است. یا در بررسی آثار بل ویرلیو، معمار، شهرساز و مدیر سابق مدرسه اختصاصی معماری که محور نظریاتش عمدتاً مضامین فن آوری، ارتباطات و سرعت است، نشان داده شده که چگونه یک شبه فیزیک غیر دقیق مورد استناد قرار گرفته است. از جمله اشتباه گرفتن سرعت با شتاب و ادعای حرکت الکترونها با سرعت نور که به دلیل سفر نبودن جرم این ذره بتیادی (برخلاف فوتون) امکان ناپذیر است و همچنین اشتباهات متعدد دیگر در حوزه های هندسه غیر اقلیدسی و نقل معادلات به صورت کاملاً اشتباه حتی اگر چنین اشتباهاتی را هم نادیده بگیریم هیچ توجیه منطقی وجود ندارد که چرا باید با انتقال و تعمیم مفاهیم از حوزه ای مثل ریاضی به حوزه ای از جنس دیگر، مثلاً معماری موافق باشیم. به خصوص

اگر این انتقال و تعمیم مفاهیم میان رشته ای، بدون استدلال و بی ربط صورت گرفته باشد. در این حالت، تنها اصطلاحات و واژگان علمی را به سروصورت مخاطب پرتاب کرده ایم. در اینجا اشاره به تجربه پارک لاولیت پاریس بی مورد نیست. پیش از اجرای پروژه در توضیح ایده های اصلی طراحی آمده بود که ما با یک جایگذاری برتر^۳ از سطوح، خطوط و نقاط مواجهیم که البته در «ایکونرها» و تصویر گرافیکی ارائه شده از پلان پارک هم دیده می شود. ولی بسیاری از منتقدان و صاحب نظران معماری بعد از اتمام پروژه معتقد بودند که هیچ چیز از آن جایگذاری برتر در پارک واقعی حس نمی شود و آن «ایکونرها» روی کاغذ بهتر از ساخته شده شان هستند.

البته «ایکونرها» اگر بر اساس مقتضیات و نیازهای واقعی پروژه و با مؤلفه های شفاف معماری تهیه شده باشند می توانند یکی از ابزارهای مفید در مراحل طراحی باشند، ولی تجربه پارک لاولیت نشان می دهد تهیه «ایکونرها» بر اساس پیچیده گوییهای مبهمی از قبیل جایگذاری برتر چه ناسمجی خواهد داشت. آیا زمان آن فرا نرسیده که از خود پرسیم این همه جهد دانشجویان و معماران ایرانی در تکرار پیچیده گوییهای پست مدرنیستی چه تأثیری در تولید «معماری واقعی» با کیفیت داشته است؟

آیا نباید نقد معماری و تولید ادبیات معماری را به زبان معماری با استفاده از مفاهیم پایه ای فضا و عناصر تشکیل دهنده آن انجام دهیم؟

و آیا بهتر نیست به جای انطباق ایده های طراحیمان با جدیدترین نظریات مد روز ایده ها را از درون مقتضیات واقعی خود پروژه و محیط و نیازهای واقعی آن استخراج کنیم؟

نظریه ها می آیند و می روند ولی ساختمانهای واقعی باقی می مانند.

پانوشنه:

1- Super hyper space

2- Post Sexuality

۳- آلن موکال و ژان بریکمون، چرندیات پست مدرن، سوءاستفاده روشنفکران پست مدرن از علم، ترجمه عرفان تائبی، تهران، انتشارات آرتا، ۱۳۸۴.

عنوان اصلی

Intellectual Impostures: Postmodern philosopher's

abuse of science c2003

ISBN 964-311-814-X

4- Super imposton

۱۳۸۶

جایزه معماری

برای ساختمانهای عمومی

مؤسسه معماری کشور، با حمایت مالی شرکت‌های تولید صنایع ساختمانی علاقه‌مند به حمایت از حرکت‌های پیشرو، تعالی بخش و سرمشق‌ساز در معماری کشور و مستندسازی تحولات معماری معاصر، هفتمین دوره جایزه بزرگ معماری را با عنوان «معماری ۸۶» ویژه بهترین آثار اجرا شده در زمینه ساختمانهای عمومی اعم از دولتی و خصوصی (به استثنای ساختمانهای درمانی و واحدهای تجاری کوچک) که پس از سال ۱۳۸۰ به پایان رسیده‌اند (و پیش از این در جایزه معماری شرکت نداشته‌اند) برگزار می‌کند.

جوایز

نفر اول: نشان معماری ۸۶، لوح تقدیر، یکصد میلیون ریال جایزه نقدی

نفر دوم: لوح تقدیر، سی میلیون ریال جایزه نقدی

نفر سوم: لوح تقدیر، بیست میلیون ریال جایزه نقدی

نفر چهارم و پنجم: لوح تقدیر و هر یک ده میلیون ریال جایزه نقدی

مدارک درخواستی

ارسال تمامی موارد ذکر شده در زیر ضروری است. فقدان هر یک از آنها می‌تواند مانع راه یافتن طرح به رقابت شود:

۱- پلانها، مقاطع و نماهای لازم با ذکر مقیاس و نام فضاهای

۲- نقشه مجموعه و موقعیت و نحوه ارتباط و همجواری با اطراف

۳- عکسهای نسبتاً بزرگ از نماهای خارجی و فضاهای داخلی با شرح هر عکس

۴- توضیحات فنی، توجیهی (بسیار کوتاه) و تریسمی لازم درباره معماری، سیستم سازه و سیستم تأسیسات

۵- یک فیلم ۱۰۰ ثانیه‌ای از ساختمان و فضاهای داخلی یا فرمت‌های قابل مشاهده در ویدئو، فایل‌های DVD نیز پذیرفته می‌شود

۶- کلیه نقشه‌ها عکسها و توضیحات می‌بایست روی مقوای ماتک کلفت به ابعاد ۵۰×۷۰ (حداکثر ۶ صفحه) چسبیده شده باشند

۷- نام پروژه، محل اجرا، گروهی و کشانی دقیق، نام کارفرما، نام طراح و همکاران طراحی و سازه و تأسیسات مکانیکی و برقی، نام اجراکننده، مکان، تاریخ شروع و اتمام ساخت، مساحت زمین و زیربناها باید در یک برگه A۴ جدا نوشته شود و روی هیچ یک از مدارک مسابقه نام طراح ذکر نشود. نام پروژه، طراح، کشانی، شماره نقش و دورنگار روی پاکت نوشته شود

۸- پروژه‌های معدود مععلق به یک معمار (مشارکت) در پاکت‌های جداگانه ارسال شود

۹- پاکت حاوی مدارک تا ساعت ۱۶ روز چهارشنبه ۹ آبان ۱۳۸۶ به دفتر مؤسسه معماری کشور واقع در خیابان سپهرودی شمالی، اندیشه ۶ غربی (شهید گودرزی)، پلاک ۷۷، طبقه دوم (تلفن و دورنگار: ۸۸۴۵۶۹۷۰ و ۸۸۴۳۶۱۳۸ و ۸۸۴۳۶۵۷۶) تحویل داده شود. مدارک پست شده باید تا تاریخ ۹ آبان را داشته باشند

هیئت داوران

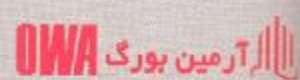
نام اعضای هیئت داوران به ترتیب حروف الفبا عبارت است از: معین بدیدار، فریاد جواهریان، فرخ درخشانی، علی کرمانیان و ایرج کلانتری

اعلام نتایج داوران و اعطای جوایز

جوایز برندگان طی مراسمی که محل برگزاری آن بعداً اعلام می‌شود، در ۱۸ آبان ۱۳۸۶ اعطا خواهد شد. در این مراسم از یکی از بیشکوهان معماری معاصر ایران نیز تقدیر به عمل خواهد آمد

نماینده طرهای شرکت‌کننده در رقابت در معماری ۴۶ (دی ماه سال جاری)، ویژه جایزه بزرگ معماری چاپ خواهد شد

علاقه‌مندان برای اطلاعات بیشتر درباره جایزه بزرگ معماری می‌توانند به www.memamashr.com مراجعه فرمایند

■ ساختمانهای هوشمند خاورمیانه ■

خیابان نیاوران، بعد از تقاطع کامرانیه، شماره ۲۹۲، واحد ۶ / تلفن: ۰۲۱-۲۲۸۲۱۵۲۷ / یورنگار: ۰۲۱-۲۲۸۲۱۵۲۸ / info@mibcco.com / www.mibcco.com

کلیدهای هوشمند ۳ و ۵ پل ABB:

برای کنترل روشنایی / دیمر / سرمایش / گرمایش / پرده / شومینه / صوت / ایمنی / تردد
 مجهز به نمایش دهنده ۵ پیغام مستقل: ساعت، تاریخ، شدت نور، دما و وضعیت آب و هوا و ...
 دارای لیبل های برجسته / مجهز به چراغهای راهنما
 قابلیت تعریف سناریو بدون نرم افزار، ورود، خروج، مطالعه، میهمان، TV، استراحت و ...
 مجهز به ریموت کنترل IR

ABB PARTNER